

LA REVISTA DELS LLIBRES

ANY I. — NÚM. 6-7. — OCTUBRE-NOVEMBRE 1925.

Fig. 45. — Segell de l'Universitat de Barcelona.
(Des. J. Oros)

ARTICLES

WATIMP

PER A BIBLIOTEQUES I ARXIVS

MODEL DE MOBLES-FITXERS PER A PETITES
BIBLIOTEQUES

JOAQUIM RUBIÓ. - Còrsega, 228.-Tel. G 2522
BARCELONA

LA REVISTA DELS LLIBRES

(PUBLICACIÓ MENSUAL)

EDITORIAL BARCINO. — Petritxol, 3

Telèfon 3523. — Barcelona

SUBSCRIPCIÓ ANUAL. — 6 pesetes

NÚMERO SOLT. — 30 cèntims

Els principals clients de l'Editorial Poliglota, Llibreria Salvany i Llibreria Batllana, reben «La Revista dels Llibres» gratuïtament.

I

NOTICIES I RECENSIONS

LES ENCICLOPÈDIES

Les primeres Enciclopèdies. — El mot Enciclopèdia, que no ha perdut encara el seu regust pedantesc, aparegué per primera vegada en la portada d'un llibre en les *Lucubrationes seu potius locupletissima cyclopaedia* de Ringelbergius (Basilea, 1541).

Abans, els llibres escrits pel món romà i la ciència medieval que es proposaven recórrer tot el cercle de l'ensenyament, s'amagaven sota noms pinzorescs i altrament expressius. Píni batejava d'*Historia natural* la seva gran compilació; Martianus Capella, aquell pedagog africà que encara vol anar vestit de clàssic, publica el seu llibre, tan popular en les escoles medievals, amb el nom *De nuptiis Mercurii et Philosophiarum* (fig. 4). Mercuri significava l'eloqüència, sense la qual vivia la saviesa ignorada i desvalguda. Per això celebraven ses noces com en una apoteosi, davant de tots els déus de l'Olimp. Aquest llibre fantàstic planeja l'enciclopèdia dels

segles de l'Edat Mitjana: les set arts que es deien liberals. Recordem encara les *Etimologiae* de S. Isidor de Sevilla, i els innumbrables *Specula* o *Miralls del saber*, els *Elucidaris*, els llibres de les *proprietats de les coses* (fig. 42), les *Sumer de floussa*, els *Tresors*, les *Imatges del món*, fins a arribar a la famosa *Margarita Philosophica* de Jordi Belsch (1496), el clergue de l'Emperador Maximilià. Molts d'aquells llibres, traduïts del llatí a la nostra llengua, sovint tan ricament miniaturats com al llur abigarrat contingut s'esqueia, jugaven en les llibreries dels nostres bibliòfils coronats el maleix paper que un modest *Petit Larousse* en les nostres.

Ramon Llull i Francesc Eiximenis. — En realitat, tota la literatura didàctica de l'Edat Mitjana és un xic tocada d'enciclopèdisme. Catalunya en pot presentar dos exemples ben notables: Ramon Llull, amb el seu *Arbre de la Ciència* (fig. 44)

MARTIANI MINEI

CAPILLAR DE HYPERICIS PHILLODORICI
ET HYPERICIS LIBRI II

AN HANC de hypericis libellus huiusmodi libellus, apud de

DEHYPERICIS	HYPERICIS
DEHYPERICIS	HYPERICIS
DEHYPERICIS	HYPERICIS
DEHYPERICIS	HYPERICIS
DEHYPERICIS	HYPERICIS
DEHYPERICIS	HYPERICIS
DEHYPERICIS	HYPERICIS
DEHYPERICIS	HYPERICIS

Hypericis libellus huiusmodi libellus, apud de
hypericis libellus huiusmodi libellus, apud de
hypericis libellus huiusmodi libellus, apud de

DEHYPERICIS DEHYPERICIS DEHYPERICIS
DEHYPERICIS DEHYPERICIS DEHYPERICIS
A N N O
M. D. C. C. C. C.

Fig. 11

Una enciclopèdia del segle XV, recomposta en el XVI

i el *Llibre de les meravelles del món*, i Francesc Eiximenis, amb el monumental llibre *Del Crestià*, la més gran de les enciclopèdies escrites en llengua vulgar que registra la història de la cultura medieval. Llull trobava en el seu sistema filosòfic (figs. 45 i 46) la força per resoldre en una superior unitat transcendent, la creixent varietat de les humanes disciplines, més pressentides i empíriques que científicament formulades. Eiximenis la cercava en el problema teològic de la redempció humana. Però en el fons, la majoria d'aquells llibres no eren més que juxtaposicions artificioses i verbalistes de coexistències acceptades a ulls clucs i incontrolades.

Les Enciclopèdies dels segles XVII^a i XVIII^a. — El segle XVII^a marca una de-

finitiva girada de direcció. No fou pas debades que en els primers anys Francesc Bacon, en escriure l'*Avançament of Learning*, marcava un nou camí i proposava una pauta genial per a la classificació filosòfica de la humana enciclopèdia, tot donant-li unitat i coherència científiques. Sense ell, no s'explicarien les ambicions construccions de l'enciclopedisme dels segles XVII i XVIII. La seva primera mostra, fou la obra de Joan Enric Alsted (1620), filòsof, ocultista i també a estones deixeble i comentador de Ramon Llull.

Ben aviat, però, les enciclopèdies eren planejades en forma diferent. Hom abandonà el propòsit de reflectir en llur ordenació la mútua dependència de les branques nascudes de l'arbre de la ciència. L'arbitrarietat de la seriació alfabètica dels articles, venia a substituir la noble arquitectura dels sistemes universals. La facilitat de la consulta és el criteri que dona el to; el nom de *Diccionari* apareix, com a lògica conseqüència, al costat del d'enciclopèdia; la filosofia es posa a flotar en el terreny del dilettantisme i acaba a la llarga per ésser vençuda.

En 1647 s'estampava a Lió el *Grand Dictionnaire historique* de Louis Moréri, el qual fruí un gran èxit editorial i fou reimprès algunes vegades. Veu's aquí el model de les enciclopèdies modernes.

Cinquanta anys més tard, Pierre Bayle, prenent com a base i punt de partida l'obra de Moréri, publicà a Rotterdam en quatre volums el seu famós *Dictionnaire historique et critique*; l'autor, fill d'un calvinista, temperament incrèdul i batallador a l'hora, fou el primer filòsof que utilitzà l'enciclopèdia com instrument de combat en favor del racionalisme.

Paral·lelament als diccionaris que, com el de Bayle, tenien un propòsit principalment especulatiu, anaren guanyant el favor del públic les enciclopèdies de termes tècnics usats en les arts i en les ciències; obeïen a la suggestió proludida pels treballs preparatoris del diccionari de l'Acad-

dèmia Francesca. La primera obra remarcable en aquesta direcció, és la *Cyclopaedia or universal Dictionary of the Arts and Sciences*, publicada a Londres en 1728 per l'editor Ephraim Chambers. És considerada com el punt de partida de les grans enciclopèdies angleses. Fou reimpressa i augmentada molt sovint, i transplantada a Itàlia amb el nom de *Dizionario universale* (Venècia, 1748-49; 9 vols.). A Alemanya l'editor Zedler tingué prou esperit per planejar i dur a terme un *Universal Lexikon* en 64 vols. amb 4 suplementes, començat en 1732 i acabat uns 22 anys més tard. És un esbury digne de la potencialitat editorial contemporània.

Ja arribem a l'any 1751, notable perquè ell marca l'aparició del primer volum de la famosa *Encyclopédie* de Diderot i D'Alembert, que va donar nom al segle. En 33 vols. (d'ells 11 de làmines i 5 de suplement), s'imprimí a París (1751-80) amb el títol de *Dictionnaire raisonné des Sciences, des Arts et des Mètières par une Société de Gens de Lettres*. D'Alembert en redactà el pròleg tan celebrat. El diccionari de Chambers donà el pla editorial als redactors; l'esperit, però, es relliga més aviat amb el que inspirà l'enciclopèdia de Bayle. És l'obra capdal del racionalisme.

Les Enciclopèdies del segle XIX. — En 1766 començà d'aparèixer la *Encyclopaedia Britannica*, que es deia publicada per la *Society of Gentlemen in Scotland*, amb un pla ben diferent de les anteriors, al qual després sempre s'ha mantingut fidel; és el model, no superat encara, d'enciclopèdia seriosament científica. La darrera edició, l'onzena, publicada en 1910-11, conté sols uns 40.000 articles, però concebuts en forma monogràfica, extensos, harmònicament escrits, la majoria firmats, i posats al corrent (mèrit no igualat) de les darreres investigacions, fins a una mateixa data per a tots els articles. El darrer volum, el 29, conté un detallat índex, amb mig milió de conceptes; un suple-

Fig. 42

Ministura d'un manuscrit del llibre *De proprietatibus rerum* de Bartholomaeus de Glanville (Brit. Mus.)

ment amb tres volums ha estat publicat en 1922, i ja s'està treballant per donar-ne la dotzena edició.

En el segle XIX les enciclopèdies han anat accentuant cada vegada més l'her caràcter nacional, condicionades com són per les necessitats del públic al qual s'adrecen. Les personalitats, les localitats i en general els temes que més interessen al país editor, sempre hi són tractats amb major minuciositat.

A Alemanya solen dur el nom de *Dictionarís de la ciència*. El més antic, sovint imitat a tot arreu, és el de Brockhaus. Se n'han fet 14 edicions, la primera apareguda en 1766 i l'última (en 17 vols.) els anys 1901-1904. En 1921 ha començat de publicar-se'n una nova edició, condensada, en 4 volums.

Rival de l'anterior és el *Konversations-*

Lexikon de Meyer (6.ª ed. 1902-1916, en 24 vols. i 1 de suplement de la guerra; publicat també en edicions compendials). Així com el Brockhaus tenia, en les primeres edicions una marcada superioritat en les qüestions científiques, es distingeix el Meyer en els articles referents a l'humanitat. Avui aquest desequilibri ha anat desapareixent.

Amb criteri estrictament catòlic, la casa Herder de Friburg ha imprès ja la tercera edició (1902-1921; 10 vols.) del seu *Konservativ-Lexikon*.

A França són populars les enciclopèdies de la casa P. A. Larousse, editades sota diversos aspectes, en forma més o menys resumida i alguna en traducció espanyola (*Larousse classique*, *Larousse universel*, *Petit Larousse*, etc.). La seva primera edició, d'un esperit molt liberal i la més extensa de totes, aparegué els anys 1866-1890, en 17 vols., sota el nom de *Grand Dictionnaire universel du 19 siècle français*. Amb el títol de *Nouveau Larousse illustré* sortí en 7 volums (1897-1907) un

compendi, de caràcter més popular i amb una extraordinària abundància de curts articles. Son director fou Claude Augé. De les modernes enciclopèdies franceses, la més notable i de major value científica és *La Grande Encyclopédie. Inventaire raisonné des sciences, des lettres et des arts*, en 31 volums (1884-1902), dirigida per Berthelot.

A Itàlia hi ha la *Nuova Enciclopedia italiana* de Boccardo (en 30 vols. en la 6.ª edició, 1875-99) i hom n'anuncia una altra dirigida per G. Gentile.

A Nordamèrica el llur nombre és creixent; potser la millor sigui *The new international Encyclopedia* en 23 volums (1914-1916), de caràcter eminentment americà amb tot i el seu títol. Actualment la casa Jackson prepara la seva publicació en espanyol, amb vistes sobre tot a Sudamèrica.

Deis demés països, no tenim espai per citar les obres que valdriem. Suècia, Dinamarca, Polònia, Bohèmia, Hongria, Romania, Bulgària, Rússia posseïen importants enciclopèdies en la llengua nacional, publicades molt abans que la gran guerra hagués tornat la llibertat a molts pobles que la freturaven, dels que acabem d'esmentar. És que avui tota cultura personal i individualitzada, cerca expressió en una enciclopèdia.

La influència del món editorial francès promougué l'aparició de la primera gran enciclopèdia a Espanya. L'impressor Antonio Sancha, ja a les acaballes de la seva vida, es proposà de traduir i adaptar a les necessitats del públic espanyol l'*Encyclopédie méthodique* de Panckoucke i Agasse (París, 1792-1802, en 166 vols.), que no era en el fons altra cosa que l'ampliació de la de Diderot, però distribuïda en forma de diccionaris monogràfics. L'any 1788, sota el nom d'*Enciclopedia Metòfica* se'n publicà a Madrid el primer volum, i dos anys després moria el gran editor. Amb ell morí també l'obra, de la qual només se'n publicà 12 volums. El

Fig. 42

L'autor d'una enciclopèdia. Detalls del segle xv, (del *Fasciculus temporum*, Ginebra, 1494).

fracs, diuen que representà una pèrdua de dos milions de rals.

Altres dues enciclopèdies sortiren de les premses madrilenyes en el segle XIX. L'editorial de D. Francisco Mellado començà de publicar en 1851, sota el títol de *Enciclopedia Moderna un Diccionario universal de Literatura, Ciencias, Artes, Agricultura, Industria y Comercio*. Consta de 13 volums més tres d'atlas i s'acabà en 1855. La seva base fou l'enciclopèdia Didot, de París, en sa segona edició, i per a la part espanyola comptava amb col·laboradors de veritable prestigi, dels quals se'n donà la llista en el pròleg. Tot plegat es veu que l'obra fou seriósament concebuda. Es publicà en quatre anys, soli dos mes dels que l'editor anuncià en son prospecte.

Vint anys després s'inaugurà la publicació del *Diccionario Universal de la Lengua castellana, Ciencias y Artes, Enciclopedia de los conocimientos humanos* (Madrid, 1875-1881). En 15 volums en foli, escrit sota la direcció de Nicolás M. Serrano, és degut a la iniciativa dels germans Astor. No es proposaven de fer una enciclopèdia, sinó un diccionari, segons deien en el pròleg, però en realitat ampliaren tant el concepte que el trespassaren.

Les Enciclopèdies a Catalunya. — En l'últim quart del segle XIX l'activitat editorial de la Península es descentra, i és a Barcelona on dona mostres de major potència. En 1887 la casa Montaner i Simón emprèn la publicació del seu monumental *Diccionario Enciclopédico Hispano-Americano de Literatura, Ciencias y Artes*. Terminat en el volum XXVIII, encara es completà amb dos apèndix en 5 volums, apareguts respectivament els anys 1896-99 i 1907-10. Aquesta obra té una originalitat d'informació superior no sola, ja no cal dir-ho, a les que abans havien vist la llum a Espanya, sinó també, totes les distàncies salvades, a moltes de les que

després, en major o menor escala, han anat apareixent. Ella en bona part va fressar per primera volta el camí d'una enciclopèdia característicament hispànica; la ponderació entre els diferents articles és prou equilibrada; la presentació tipogràfica, perfecta per aquells temps. Aquestes qualitats expliquen que amb tot i que la obra ha envellit molt i no sempre la seva documentació és prou precisa, hagi pogut resistir modernament la prova de la reimpressió, duta a terme, amb èxit, per l'editorial nordamericana de W. M. Jackson.

En 1905, la casa Espasa inaugurà sa notabilíssima *Enciclopedia Universal ilustrada Europeo-Americana*. Encara en curs de publicació, va veure alterat el seu desenvolupament normal per culpa de la guerra i de les alteracions enormes que va dur a totes les manifestacions del viure

Arbor moralis.

Fig. 41

Un gràfic de l'enciclopèdia il·lustrada de Ramon Llull. (Del *Arbor scientiae* ed. Bonasa del s. XIV).

modern. Però s'ha de reconèixer que ha superat arduament les dificultats tècniques suscidades a la direcció científica de l'obra per culpa de la inestabilitat que la conflagració europea donava a totes les coses.⁸ Actualment l'editorial Calpe n'ha assumit la continuació i la obra sembla acostar-se ràpidament a la fi.

Dins d'un marc més reduït i amb el propòsit, ben rociat, de donar un llibre de consulta relativament econòmic, útil per a les petites biblioteques, la casa Salvat, també de Barcelona, planeja el seu *Diccionario Enciclopédico Popular ilustrado* (9 vols. i 2 apèndix; 1907-1924). És un llibre concebut amb honesta sobrietat (figs. 53 i 54).

Recordant un poc el to del *Nouveau Larousse* s'inicià la *Enciclopedia ilustrada Segui*, *Diccionario universal con todas las suyas y locuciones usadas en España y en la América latina* (11 t. fins a la lletra L; 1907-1924).

Recentíssim és el *Nuevo Diccionario Español ilustrado*, en dos volums, editat per la casa Sopena, veritable prodigi d'informació abundosa i comprimida. I encara no acabarà amb ell la llista de les enciclopèdies espanyoles. Hauríem d'esmentar, entre altres, la de la casa Calleja de Madrid i el *Pallas* editat per la casa Joaquim Horta de Barcelona, les dues concebudes a la manera del *Petit Larousse*.

Tampoc han faltat les enciclopèdies redactades en català. La casa Gallach publicà en 5 volumets (1913), sota la direcció de J. Fiter Inglès una *Enciclopèdia Moderna Catalana*, i vers 1918, els germans Salvat havien iniciat son *Diccionari de la Llengua Catalana* amb caràcter enciclopèdic i il·lustrat, en 3 volums.

Són les predecessores nostres, plenes de patriòtica confiança, en un camí que ara tornem a marcar nosaltres, si bé amb propòsits radicalment diferents en el pla i en l'estensió de l'obra.

És que avui el públic més selecte ja no

es satisfà amb les grans compilacions per ordre alfabètic, del tipus dels *Dictionnaire de la conversation*, oscil·lants sempre entre els osculls de la banalitat o de l'excessiva especialització. Per altra banda, com que van ordenades segons la seriació de les lletres en les becceroles, la més lleu coincidència en les denominacions pesa de costat les qüestions més essencialment incunescues. Això fereix la nostra sensibilitat espiritual; els mots sembla que prenguin el lloc dels conceptes, tal com Melistóteles, seient a la càtedra de Faust, suggeria irònicament a l'escolars everrat que el consultava.

D'aquí ha nascut un altre tipus d'enciclopèdia on d'acord amb un pla general, i sota un títol comú, són tractats els diferents temes en forma concisament monogràfica, sense sotmetre'ls a la desarticulació de l'ordre alfabètic. Així son dita a terme la popular *Encyclopédie Roret* o la *Sammlung Göschen*, model de la *Biblioteca de iniciación cultural* de la casa Labor de Barcelona (figs. 51 i 52). Al mateix estil correspon la sèrie dels *Manuals Hoepli*, amb els seus milers de volumets, sempre *up to date* i amanosos, molts dels quals han estat popularitzats entre nosaltres per l'editorial Gustau Gili.

En català, i amb igual tendència però dins d'un pla universal, fou iniciada l'*Enciclopèdia* de l'Editorial Catalana, fa anys interrompuda, i la col·lecció *Misera* del vell Consell de Pedagogia, tan útil i mobilitzable, i morta com tantes altres coses.

Així ha estat suau planejada l'*Enciclopèdia «Catalunya»*. Son nom ja n'expressa el propòsit; preferim, però, que aquest signi exposat als nostres lectors pels homes encarregats de dirigir-la, i a ells cedim la paraula.

Voldríem que no es pogués aplicar a la *Enciclopèdia «Catalunya»* el mot d'aspecte que Goethe dedicà a les del seu temps: «grans hazars, on cadascú pot trobar alfabèticament per cinc cèntims ço que necessita».

ENCICLOPEDIA «CATALUNYA»

La publicació del primer volum de l'Enciclopèdia «Catalunya» és ja imminent. Tindrem, per fi, l'eobra que tant ens mancava, l'instrument que farà possible per a tothom la coneixença total de la terra catalana.

L'«Enciclopèdia Catalana», que prepara l'Editorial Barcino, representarà la més oportuna, més seriosa i més vasta empresa de divulgació que mai s'hagi dut a terme en la nostra llengua.

L'Enciclopèdia «Catalunya», col·lecció de manuals estudiant Catalunya, València i Balears, en tots els aspectes, consta

ra d'uns 150 volums, agrupats en diverses
servidors.

La simple enumeració de les matèries estudiades bastarà perquè hom es formi una idea de la magnitud d'aquest esforç editorial. D'altra part els noms prou coneguts de les persones que han acceptat de dirigir les diverses seccions i de col·laborar-hi, són garantia de la competència, probat i entusiasme amb què aquesta obra importantíssima s'està realitzant.

Vens a tot les seccions de l'Enciclopèdia «Catalunya», amb els temes compresos en cadascuna i els noms de llurs directores i col·laboradors:

CONTINGUT

Samuel A. 2

GEOGRAFIA

DIRECTION : Pau-Villa

COL·LABORADORS: J. M. de Casacuberta, Marcel Chevalier, M. Ferrer de Franganillo, E. Fonsberé, J. Marcet, Serra i Ràfols, Pau Vila, etc.

MATÈRIES: Les Comarques catalanes (uns 30 volums). Climatologia, Geologia i Geografia Física, Demografia, Diccionari Geogràfic, Geografia política i administrativa, Atlas geogràfic de Catalunya, Comunicacions Tosoniana.

(grec i romà). El Paleocristià, L'Arquitectura romànica, L'Arquitectura gòtica, Les Catedrals, Els Monestirs, Els Castells, L'Escultura romànica, L'Escultura gòtica, La Pintura romànica, La Pintura gòtica, L'Art del Renaixement, L'Art dels segles XVII i XVIII, Arquitectura contemporània, Música, Vidrieria, Ceràmica, Arts del ferro, Argentaria i Esmalts, Epigrafia, Les monedes catalanes, Heraldica, Els segells catalans, Els jardins de Catalunya, Arts del teixit i del brodat, Els Museus de Catalunya, Historiografia i Crinologia de l'Art a Catalunya.

Newman, J.T.

Serial 11

ART I AROUEOLOGIA

Directores : Josep Gulliol, ptre., A. Duran i Sambores.

COL·LABORADORS: R. d'Alòs, H. Anglès, pere., P. Bosch Gimpera, A. Duran i Sempere, Fel·li Elias, Joaquim Folch i Torres, Francesc Martorell, Jeroni Martorell, Victor Oliva, J. Puig i Cadafalch, Nicolau Rubió.

MARTINIS : L'Art ibère, L'Art classique.

Duchroff: Charles Pi-Sunyer.

COL·LABORADORS: Pere Corominas, Joan Crexells, Ferran Cuito, J. Gual Vil·lalbí, August Matons, Carles Pi-Sunyer, Manuel Raventós, M. Rosell i Vil·la, M. Vidal i Guardiola.

MATÈRIES: Economia general de Catalunya, Les aptituds econòmiques dels catalans, Economia agrícola, Ramaderia, Les primeres matèries mestres i les que ens manegen. Les grans indústries. Les

indústries petites, L'organització de la indústria, El comerç i la navegació, Banca i financers, Les valors de la Borsa de Barcelona, La tributació catalana, Història de l'economia catalana.

Secció IV

HISTÒRIA

DIRECTOR: Ferran Valls-Taberner.

COL·LABORADORS: R. d'Alós, Pere Coromina, A. Duran i Samper, Francesc Martíorell, Lluís Nicolau d'Oliver, Marçal Oliver, Joan Pons, Pere Pujol, Carles Rahola, A. Rovira i Virgili, Ferran Soldevila, F. Valls-Taberner.

MATÈRIES: Els elements ètnics de Catalunya, Formació de Catalunya, La integració territorial de Catalunya, La política exterior continental de Catalunya, L'expansió mediterrània, Els Comtes i Reis catalans, Les institucions polítiques medievals, La monarquia a Catalunya, La societat medieval, La vida social a l'Edat Mitjana a través dels textos literaris, Els jueus, El Renaixement a Catalunya, La decadència de Catalunya, El segle XVIII, La guerra de Successió, El bondolerisme, Les guerres napoleòniques, Les lluites civils del segle XIX, La Renaixença catalana, La Catalunya actual, Les dones catalanes, Història de Barcelona, Història de València, Història del Rosselló, Història de les Balears, Historiografia de Catalunya, Paleografia i diplomàtica catalanes, Cronologia de la Història de Catalunya.

Secció V

RELIGIÓ

DIRECTOR: P. Miquel d'Espagnols, O. M. Cap.

COL·LABORADORS: P. A. Albareda, O. S. B.; H. Anglès, pere.; P. Antoni de Barcelona, O. M. Cap.; P. Bordoy-Torrents, Carles Cardó, pere.; Lluís Carreras, pere.; P. Miquel d'Espagnols, O. M. Cap.; J. Llobera, pere.; Lluís Ribet, pere.; J. Sanchis Sivera, pere.; Joan Tarré, pere.; Josep Vivus, pere.

MATÈRIES: L'Evangelitització de Catalunya i les cinc primeres centúries cristianes, La Seu primada de Tarragona, Els Concilis provincials de Tarragona, Història religiosa medieval de Catalunya, Història religiosa de Catalunya des del Renaixement ençà, Història religiosa de València, Les Ordres religiosos a Catalunya, L'acció dels catalans dins l'Església universal, La Litúrgia a Catalunya, La música religiosa, Arqueologia cristiana, Folklore religiós de les terres catalanes, Montserrat (la seva influència espiritual a Catalunya i fora d'ella), El pensament religiós dels escriptors catalans, Els heterodoxos catalans.

Secció VI

DRET

DIRECTOR: R. d'Abadal i de Vinyals.

COL·LABORADORS: R. d'Abadal i Calderó, R. d'Abadal i de Vinyals, R. Clusellas, R. Coll i Rodés, Marí Estere, F. Maspons i Anglaesell, F. Valls-Taberner.

MATÈRIES: Història de les lites del Dret català, Història de les idees polítiques i jurídiques a Catalunya, L'evolució del Dret públic català, Els costums jurídics al camp i a la ciutat, Les institucions privades i llur evolució: La família, La propietat, Les successions, Els contractes, Els drets mercantils i marítims catalans, Els problemes actuals del nostre Dret.

Secció VII

ETNOGRAFIA

DIRECTOR: J. M. Batista i Roca.

COL·LABORADORS: J. M. Batista i Roca, A. Barberà, Pere Bohigas, Aureli Capmany, T. Carrutons Artau, J. Danés i Torta, Sebastià Farnés.

MATÈRIES: La casa i el moblatge, Festes i diades, Llegendes, Paremiologia catalana, Els proverbis i dites populars com a expressió de la psicologia catalana, Les jornades de la vida, Danses, Indumentària, La cançó popular (lletra), La cançó popular (música), Imagineria i art popular, Etnografia general.

LLENQUA I LITERATURA

DIRECTOR: Lluís Nicolau d'Olwer.

COL·LABORADORS: J. M. Capdevila, J. M. de Casacuberta, Pompeu Fabra, Tomàs Garcès, J. M. Millàs, Manuel de Montoliu, Lluís Nicolau d'Olwer, Marçal Olivar, Josep S. Pons, Carles Riba, A. Rubió i Lluch.

MATÈRIES: Gramàtica, Diccionari, Història de la Llengua, Literatura catalana antiga, Literatura catalana de la dècada, Literatura catalana moderna, Literatura italiana a Catalunya, Literatura àrabica i jueva a Catalunya, Literatura provincial a Catalunya, Literatura espanyola a Catalunya, Literatura francesa a Catalunya, Antologies de la poesia i de la prosa catalanes.

VOLUMS SOLTS

Psicologia del poble català per C. Pi-Sunyer.
Història del llibre a Catalunya, per Jordi Rubió.
Història de la filosofia a Catalunya (3 volums), per J. Serra i Hunter, J. Carretas i Artau i Joan Crexells.
La vida dels pagesos.
La vida dels pastors.
La vida dels mariners.
Història de les ciències a Catalunya.
L'ensenyament a Catalunya.
La cultura catalana actual.
Els esports a Catalunya.
Biografies de catalans.

VOLUMS D'ÍNDEX

Ultra els volums enumerats, cada sèrie comprendrà un volum d'índex, alfabètic i analític, del contingut de tots els altres volums de la secció. La col·lecció d'aquesta índex constituirà un repertori complet de totes les matèries estudiades en l'ENCICLOPÈDIA «CATALUNYA».

FORMA DE PUBLICACIÓ

Hom publicarà cada any de sis a deu volums.

Cada volum tindrà, per terme mitjà, unes dues-centes pàgines: 170 de text i 30 de gravats. El format serà de 190 x 125 mil·límetres.

De cada volum hom farà dues edicions: una amb paper superior i enquadernació en tela, i una altra amb paper més prim i enquadernació en cartró.

La presentació, dirigida pel delicat artista Josep Obiols serà acuradíssima.

VOLUMS QUE APAREIXERAN PRIMERAMENT

Lluís Nicolau d'Olwer, *L'expansió de Catalunya en el Mediterrani*.

Josep M. Capdevila, Tomàs Garcès i Carles Riba, *Antologia de la poesia catalana contemporània*.

Carles Pi-Sunyer, *Les aptituds econòmiques dels catalans*.

Feliu Elian (Aps), *L'escultura catalana contemporània*.

Pau Vila, *La Cerdanya*.

ENCICLOPÈDIA «CATALUNYA»

EDITORIAL BARCELON. — Patrimoni, 2

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ I VENDA

L'import de la subscripció serà recaptat de tres en tres volums. Cada tres volums formaran una sèrie.

SUBSCRIPCIÓ A TOTA L'ENCICLOPÈDIA

Cada sèrie de tres volums:

Edició en tela Ptes. 18'00.
• • • cartró 14'00.

SUBSCRIPCIÓ A UNA SECCIÓ DE L'ENCICLOPÈDIA

Cada sèrie de tres volums:

Edició en tela Ptes. 19'00.
• • • cartró 15'00.

EXEMPLARS SOLTS

Edició en tela . Ptes. 6'50, 7'50, 8'50.
• • • cartró • 5'00, 6'00, 7'00.

CARACTER DE CADA SECCIÓ

LA SECCIÓ DE GEOGRAFIA

Per conèixer millor les terres catalanes, fer copsar les relacions entre els factors naturals i el treball humà, esbucar-ne la fessomia actual originada pel maridatge de l'acció de la naturalesa i de l'home, constituirà el fi primordial de la Secció de Geografia, dins l'Enciclopèdia «Catalunya».

Aquesta finalitat ja posa en clar tot seguit que les terres catalanes seran presentades al lector i a l'estudiós sota una interpretació nova, sota el concepte geogràfic de la ciència moderna. El públic no haurà de suportar ni l'aridetat d'una mena d'inventari de noms i de dades, ni descripcions més o menys literàries, sempre lliu de bloc. I el contingut dels volums que oferirem al públic, tot i essent redactats amb criteri científic, estarà a l'abast del menys iniciat en aquest ordre de coneixements, perquè no farem més que remarcar relacions entre fets observats o observables per tothom i els fenòmens naturals i humans que ells originen i assenyalen l'àrea de difusió d'uns i d'altres.

Fig. 4.

Una figura de la *Arx Magna*, de R. Lloret, simbolitzant l'Ésser Suprem. (De l'edició de Magürcia, 1721-62).

Aquest mètode suggerirà la imatge complexa, però esquematitzada, de Catalunya, València i les Balears amb la configuració dels terrenys, els climes que les caracteritzen, la vegetació que hi creix, les produccions que s'hi donen, l'emplaçament i formes d'agrupament de ciutats, viles i pobles, les ocupacions de la gent, la mena de tràfic i les vies de comunicació, l'emigració, etc. Les dades estadístiques indispensables, les classificacions polítiques o administratives que poden ésser útils, seran posades a part per tal que no exarrecixin el text, que volem que sigui ben llegidor.

El «corpus» principal d'aquesta secció serà format per una trentena de volums cadascun dels quals presentarà una comarca catalana. Aquesta repartició en comarques s'empra malgrat la vaguetat de la delimitació comarcal, perquè ens ofereix una nomenclatura classificadora a l'abast de tothom; però per raó d'aquesta mateixa imprecisió en els límits, la usarem amb un criteri eclèctic.

Cada volum contindrà la geografia física i humana d'una comarca, de manera que dongui una visió general del país i l'aspecte i característiques de cada poble. Les ciutats i viles principals hi seran estudiades monogràficament.

Vers la fi del volum una quantitat itineraris essencials facilitaran el recorregut de la comarca al lector viatger.

La il·lustració serà abundosa: ultra els gravats escollits que emplenaran de trenta a quaranta planes de cada llibre, aquest portarà dues cartes geogràfiques plegades i els plans de les poblacions més importants.

En resum, aquests volums, ultra l'interès sentimental pels fills de la comarca, seran indispensables als mestres, turistes, excursionistes, viatjants, etc., i

no podran manca en la casa de tot bon català perquè amb ells tindrà la millor representació de totes les terres catalanes.

* * *

Com que les ciències afins a la Geografia no podran ésser tractades dins els estudis comarcals ni amb l'amplitud que mereixen ni amb el sentit de totalitat necessari, se'n publicarà volums apart.

El volum de *Climatologia* ens donarà una visió del repartiment de temperatures, règim de vents, de la nevositat i les pluges. En aquest llibre, el primer que d'aquesta mena haurà estat publicat sobre Catalunya, seran fixades per primera vegada les característiques climàtiques del país.

Amb el volum sobre *Geologia* hom recollirà i resumirà els estudis viuenços fets pels nostres geòlegs després de l'aparició, ara fa vint anys, de la «Geologia» de Mn. Font i Sagué, sobre la naturalesa i antiguitat dels terrenys que formen la terra catalana, ho i donant-li els seus aspectes característics.

En els dos volums de *Geografia física*, prenent per base les dades geològiques, hom descriurà i explicarà les formes actuals del relleu català, les característiques dels nostres rius i el tallat de la nostra costa, posant-hi en evidència la transformació constant de la crosta terrestre.

En el llibre sobre *Demografia* hom presentarà i estudiarà l'èxode muntanyenc cap a les terres baixes, la concentració en les ciutats industrials, la congestió barcelonina, la immigració forastera, la natalitat i la mortalitat: tot un seguit de problemes ben interessants per a Catalunya.

Amb el volum de *Toponímia* es farà gustar al lector la valor dels noms de pobles i de carrers, de les corrents d'aigua, dels accidents del terreny i del litoral, i serà mostrat el tresor d'expressió que ells encloren sota la llur aparença inexpressiva. No hi haurà català qui un cop llegit aquest llibre no s'esforcí a defensar

un senzill mot nostre en perill de desaparèixer.

La *Geografia general* i l'*Atlas geogràfic de Catalunya* constituïran dues síntesis. Una literal i l'altra gràfica, de l'abundós contingut de tots els volums suara resumits; així com el *Diccionari Geogràfic* reunirà l'index de tots els noms citats en aquella volums i en donarà una referència breu per tal de poder efectuar amb ell ràpidament una consulta.

També en aquests volums la il·lustració serà abundosa, i els litogravats i els mapes seran completats per esquemes, gràfics, etc.

Amb el nostre pla, les monografies comarcals i les síntesis generals es completaran de manera, que tot i éssent independent cada llibre de l'altre i apropiat a la persona a la qual s'els interessi una matèria o una comarca, ofereixin en conjunt al lector una *Geografia Moderna de Catalunya*.

PAU VILA

LA SECCIÓ D'ART 1 ARQUEOLOGIA

Les recerques arqueològiques, començades amb dalet patriòtic des dels primers dies de la nostra renaixença, es produïren generalment d'una manera espontània i dispersa sense altra cohesió que l'ideal

Fig. 80
El símbol de la veritat en la Arx magna.
(De l'edició de Màgincia, 1731-02).

que les moria, ço és: la reconstrucció del nostre patrimoni antic.

El resultat d'aquests esforços cal cercar-lo ara en publicacions i fulles variadíssimes, de valor desigual, l'acoblament i crítica de les quals demana una atenció i un temps robats, la major part de les vegades, a l'essència de l'estudi.

Bé és cert que a l'iniciativa particular i a la persistent i lenta tasca de les velles societats erudites s'afegia aviat l'obra col·lectiva i pública, la formació de museus, la creació de l'Institut d'Estudis Catalans i la política cultural, que ha donat un impuls considerable a aquestes investigacions i ha permès que els camins fressats pels primers excursionistes, inflats de l'entusiasme romàntic de Pilletier, fossin novament seguits per homes de ciència provinents d'un utilitatge més afinat.

Cal, però, reduir tota aquesta producció escampada a exposicions de conjunt i posar planerament a totes les mans el fruit de tants d'esforços. Si l'*Enciclopèdia «Catalunya»* no fa altra cosa que l'inventari i balanç de les recerques fetes, ja seria empresa lloable. Més ho serà si aconsegueix el seu propòsit de donar, quan s'escaigui, obres originals bastides damunt les obres velles i valorades amb les aportacions inèdites dels especialistes.

En el camp de l'erudició arqueològica l'hora de l'apacitació de l'*Enciclopèdia* ha semblat oportuna. Les excavacions tan recents de poblats i necròpolis preromanes permeten d'establir damunt base més segura l'*Arqueologia ibèrica* de les terres de llengua catalana, així com els estudis fets darrerament dintre i fora de casa, i sobre tot la incorporació de les nostres antiguitats romanes a les grans obres de conjunt, situen la nostra *Arqueologia Clàssica* en un pla més vast. Les descobertes novament fetes a Empúries i a Tarragona, a València i a Mallorca avaluem i completem la nostra època paleocristiana i obliguen a la revisió de conceptes que semblaven definitius.

L'art medieval ha beneficiat anara d'estudis parcials que han posat en cura còpioses documents aclaratoris dels noms dels artistes i de l'ambient en què vivien. Els monuments conservats i els vestigis literaris dels que han desaparegut han estat igualment objecte del treball pacient de l'inventari i de la crítica històrica. L'*Enciclopèdia «Catalunya»*, ultra els volums consagrats a estudiar panoràmicament i amb els mitjans facilitats per les darreres recerques l'*Arquitectura*, l'*Escultura* i la *Pintura* de les èpoques romànica i gòtica, destinarà altres compendis a la història monogràfica de les arts menors, tan fidelment representatives de l'evolució cultural d'un poble. Així l'*Argenteria* i la *Joyeria*; la *Serralleria*; la *Ceràmica* i la *Vidrieria*; els *Teixits i Brodats*; la *Indumentària*; la *Jardineria*. Així també l'*Epigrafia* i la *Nomenclàtica*; l'*Herbària*; i la *Sigil·lografia* podran formar manuals que alhora que serviran per donar una idea més completa de la vida social i familiar dels temps passats, siguin uns bons auxiliars per als estudiosos. Aquest mateix caràcter tindrà un manual dedicat a la *Historiografia* i *Cronologia de la Història de l'Art en les terres de la llengua catalana*.

L'Art contemporani serà comprès dintre la mateixa secció de l'*Enciclopèdia* i tractat amb l'amplitud que mereix. L'*Arquitectura*, l'*Escultura*, la *Pintura* dels nostres dies mirades en conjunt donaran la visió de tot llur valor ètnic i mostraran les possibilitats artístiques de la renovació espiritual de Catalunya i la força de la seva tradició que és sempre font de vida novella.

L'Art antic, palesat amb tota la precisió que permet l'estat de les recerques erudites, i l'Art modern, contemplat amb la sensibilitat més comprensiva; vet aquí la obra que l'*Enciclopèdia «Catalunya»* es proposa de dur a bon terme.

A. DURAN I SAMPERE

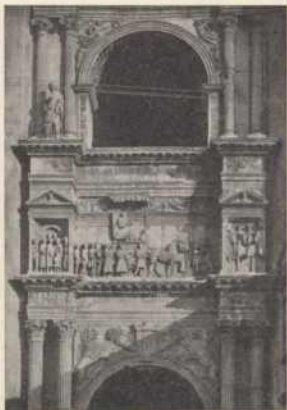

Fig. 47

Arx d'Auguste et Magnus (Napoli)

(Reproduit des gravures du 1er vol. de l'Encyclopédie «Catalunya», *L'espansió de Catalunya en el Mediterrani*, per L. Siciliani d'Ottavio).

LA SECCIÓ D'ECONOMIA

En la varietat de temes d'una Enciclopèdia que vulgui integrar les principals característiques d'un poble, és just reservar el lloc degut als estudis econòmics. Cada vegada esdevé major la complexitat i la dependència de les relacions que tenen per fonament els distints factors de la producció, i també, per tant, la importància de les qüestions econòmiques que en deriven. I si això passa a tot arreu, més deu ésser remarcable a Catalunya que sempre ha tingut aptituds productives i que deu al treball el seu renaixement i la situació que ocupa entre les valors de la civilització; un lloc que si bé modest, pot esguardar amb legítim orgull.

El sector econòmic de l'Enciclopèdia, haurà de comprendre tots aquells punts d'interès per a la nostra producció. I com que una de les notes més sobresortint de l'economia catalana és la gran diversificació, això obliga a una paral·lela varietat de temes a tractar. N'exposarem a continuació els punts principals, i les raons que en motiven la inclusió a la llista de volums.

Són molts els que venen en l'agricultura el fonament de tota economia nacional estable. Si és possible for algunes objeccions a aquest criteri pres amb rigidesa, en canvi evidentment resulta cert i exacte aplicar a la nostra economia. Quan s'ha volgut presentar Catalunya gairebé com a exclusivament agrícola, hom ha comès, amb més o menys bona voluntat, una grossa equivocació. L'estudi de la nostra agricultura deixa veure clarament la gran valor econòmica que té, la seva importància bàsica. Cal sols de passada remarcar com a punts interessants, que la major part dels nostres productes poden ésser exportats i industrialitzats, ço que compensa el déficit en cereals i carns. El perviure de la nostra agricultura, salvant crisis inevitables i

accidentals, és falaguer, per causa de les grans possibilitats que ofereixen la comercialització i la industrialització dels conreus catalans. I junt amb l'agricultura, com una part derivant d'ella, però amb prou importància pròpia per dedicar-li un estudi separat, tenim la ramaderia, que representa per a Catalunya una tan extensa—podríem dir-ne tan democràtica—font de riquesa, susceptible d'assistir un desenvolupament per molta inoportunitat.

En l'economia general d'una col·lectivitat els altres productes de les indústries extractives, i en particular els de la mineria, tenen una funció semblant a la dels agrícoles. Quan no poden ésser transformats en el lloc d'origen, prenen la valor d'objectes d'intervanvi. Per això prement la qüestió en tota la seva amplitud és convenient tenir riquesa de matèries primeres, encara que no siguin precisament les que treballa la pròpia indústria. Millor aniria, indubtablement, que ho hagués. Però en defecte d'aquest estat desitjable, la mateixa dificultat major de l'intervanvi obligat, exigeix un inventari precís de les primeres matèries que posem, i un detingut estudi de les condicions més favorables d'obtenir les que ens manquen.

No són necessàries guires paraules per justificar els volums dedicats a la indústria. Si hem rectificat l'errori concepte que Catalunya fos exclusivament industrial, és en canvi ben palesa la industrialització de la seva vida econòmica. Des d'una centuria ençà, la indústria ha causat bona part del treball dels catalans, i una forta proporció de la seva riquesa és d'origen industrial. És doncs de justícia donar a aquesta activitat la importància que es merita. Aegim, sols, a les consideracions anteriors, que hem cregut altament convenient reservar un volum a les grans indústries portades per la tendència a la concentració, i encara ne prou arrelades, i un altre a l'organització del treball i de la indústria, problemes

LA REVISTA DELS LLIBRES

(PUBLICACIÓ MENSUAL)

EDITORIAL BARCINO. — Petritxol, 3

Telèfon 3323 — Barcelona

CORRESPOND AVAL

i premses

Són principals clients de l'Editorial Barcino:

NÚMERS 4-6-7

de correus

Llibreria Santiana i Llibreria Italiana, per

nos. 11-2 de venda dels Llibres a quinquena

II

BIBLIOGRAFIA DE CATALUNYA

Compta: — 1st Les publicacions estampades, en qualsevol llengua, a Catalunya. — 2na Els llibres i folietons en llengua catalana, qualsevol que sigui el tipus d'impressió. — 3ra Els llibres, folietons i articles de revista escrits a Catalunya. València i Balears.

FILOSOFIA

641. ALONSO-MONTE, Ramon: Sobre Joan Aynés. «Història del llibanisme». — Crít. 1925, 250-8.
 AYNÉS, Joan. — V. a 641.
 642. BORDON-TORRATY, P.: El Mestre Didac Mas. — Crít. 1925, 424 i ss.
 643. FOIX I GARCIA, Josc: L'evre Universales. (La Bíblia de les Filòsofes). 4 vol. — Barcelona, Maucci, 1925. 4ª major, 1600.
 644. F. J.: Butlletí d'Història de la Filòsofia Catalana. — *Revista* (Barcelona), març 1925.
 645. ROSA, Faustino: La verdad frente al error. — Barcelona, Maucci, 1925. 4ª menor. — 240 pp. 750.
 646. MONTERRAT, Cebrà: La Teología Natural de Ramon de Sabunde. — Crít. 1925, 162-73.

647. RUIZ SORÉ, Mariano: Illeceunus de una nueva ciencia (Teología, Cosmología, Psicología y Ética). — Barcelona, Maucci, 1925. 300 pp. 700; tela 500.
 648. SARRIENA, F.: Sobre Joan Aynés. «Història del llibanisme». — *Revista*, ag. 1925, 167-8.
 649. XARTELL, P. Barthelemy P. M.: El Mestre Francesc Bach. — Crít. 1925, 174-98.
 650. TO.: De Mag. Guidone Tappari, Priori Generali Ordinis Nostri, Episcopi Minoricensis et Elemei. (Annotata Oculis Carolinarianis). Roma, V. (1924), 113-206.

RELIGIÓ

651. BRAY, Joseph S. J.: Sacramento i Sacramental. Trad. Andreu

Llibres de tota mena

LLIBRERIA LUX

Compra-venda

Aribau, 28

Telèf. 2008 A.

ENCICLOPEDIA COLUMBUS

Cinco tomos
completamente publicados.

Venta a plazos y al contado.

Se manda a las personas interesadas el folleto
descriptivo.

Sociedad General de Publicaciones, S. A.

Diputación, 2H. - BARCELONA

Valverde, 21 day. - MADRID

Puul, pte. — Barcelona, Foment de l'Art Catàlana, 1925. 170 p. 10-12.

652. *Goigs de Nostre Seny del Roser*. — Barcelona, Herms Vda. Pla, 1925. 610.

653. *Goigs de Sant Cristòfol, martir, patró dels automòbils*. — Barcelona, Herms Vda. Pla, 1925. En paper 81.

654. *Goigs del Arcàngel San Rafael, Pare de la colla de Rabins (Teruel)*. — Barcelona, Herms Vda. Pla, 1925. En paper 81.

655. *Goigs de San Simeó, Papa, que se venien en la parròquia de Catalunya*. — Barcelona, Herms Vda. Pla, 1925. En paper 81.

GRAN, Robert. — V. n. 656.

656. *Maxims, Don Columba, O. S. B. Crist Ideal del Món*. Trad. Don Robert Gran. — Montserrat, Abadia de Montserrat, 1923. 700. Biblioteca Monàstica, III.

657. *Novena a les Santes Reies*. — Barcelona, Herms Vda. Pla, 1925. 120 x 80 mm. 38 pp. 0'40.

658. *Novena a Nra. Sra. del Remedi*. — Barcelona, Herms Vda. Pla, 1925. 120 x 80 mm. 48 pp. 0'40.

659. *Novena a Sant Ramon Nonat*. — Barcelona, Herms Vda. Pla, 1925. 120 x 80 mm. 64 pp. 0'41.

PONS, Andreu. — V. n. 661.

660. *SACRIFICI, Ramon, presbíter*: El llibre de la mort (Compendi per la vida). — Barcelona, Manceu, 1925. 180 x 120 mm. 208 pp. 3'00.

661. *SERRA, Eudald*: El Pa de Vida. Plànols Eucarístics. — Barcelona, Foment de la Pietat Catalana, 1925. 200 x 140 mm. 244 pp. 3'00; tela 5'00.

DRET I CIÈNCIES SOCIALS

Pedagogia

662. *DELGAT PIERCE, Joan*: La vida de la Universitat de València desde 1919 a 1923. — A/V. quad. 31-2 (1925).

663. *MARQUES I AMILABELL, F.*: Les veuques nacionals de Barcelona. — Pauc. Oct. 1925, 304-12.

Folklore

664. *ARRAT, Angel de*: Sobre l'Ita. Itàlia. «Los Goigs a Catalunya». *Revista Internacional de Estudios Vascos*, abr.-juny 1925.

665. *BAYLE, Joan Ita.*: Los Goigs a Catalunya en el segle XVII. — Barcelona, Tipografia Católica, 1925. 158 pp.

It. — V. n. 664.

666. *M. S. (Manuel de l'Herbe)*: *Contes humorsos i gams coleccionats*. Sant Felit de Guixola, Impe. Viader, 1925. 200 pp. 3'00.

Economia

CARNICERO BARRIS, A. — V. n. 667, 669.

667. *CARNICERO BARRIS, A.*: Organización científica de la producción. Trad. A. Carnicero Barris. — Barcelona, Sdad. Gral. de Publicaciones, 1925. 200 x 140 mm. 429 pp. Tela 10'00. (La nueva técnica de los negocios).

668. *It.*: Organización científica de la venta de producción. — Barcelona, Sdad. Gral. de Publicaciones, 1925. 200 x 140 mm. 322 pp. Tela 10'00. (La nueva técnica de los negocios, III).

669. *It.*: Procedimientos modernos en los negocios. Trad. A. Carnicero Barris. — Barcelona, Sdad. Gral. de Publicaciones, 1925. 200 x 140 mm. 340 pp. Tela 10'00. (La nueva técnica de los negocios, I).

670. *CORT, Schurwin*: El arte de vender. — Barcelona, Sdad. Gral. de Publicaciones, 1925. 200 x 130 mm. 331 pp. Cartr. 7'00. Biblioteca Enciclopédica de Ciencias Comerciales.

LINGÜÍSTICA

671. *VARELA, Pompeu*: Ortografia Catalana (2ª ed.). — Barcelona, Ed. Barcino, 1925. 160 x 118 mm. 26 pp. 1'00. (Col·lecció Popular Barcino, I).

EL CÓDIGO RUSSO DEL TRABAJO, por FRANCISCO HORTENCHI

(obra de més actualitat i de més llegida)

De venda: «BIBL. PUBLICITAT» • Passaig Gràcia, 22, 1ª fl. i en totes les llibreries.

DICCIONARIO SALVAT

Enciclopédico • Popular • Ilustrado
Inventario del Saber humano

El más práctico, completo y económico de cuantos se han publicado

NO PUEDE FALTAR EN NINGUNA OFICINA

La obra de la A a la Z y dos Apéndices consta de once tomos en cuarto mayor, con un total de 12.124 páginas, impresas sobre papel satinado, ilustradas con 14.806 grabados, 97 mapas a varias tintas y 572 láminas en negro y colores, representando costumbres, monumentos, tipos, animales, retratos de personajes célebres, objetos de arte, etc., etc.—Esta importante obra, de gran utilidad práctica, puede adquirirse sucesivamente en tolos. Los once tomos se venden al precio de. . . 385 pesetas.

Precio del tomo XI (Apéndice II) vendido suelto. Tola, 45 pts.

SALVAT EDITORES, S. A. 41 - Calle de Mallorca - 49 :: BARCELONA

672. In.: L'obra de depuració del català. Discurs llegit a l'Ateneu Barcelonès en la sessió inaugural del curs acadèmic 1924-25. — *RCat.* 1925, 251-62.

Id. — V. n. 625.

673. GORRA, A.: *Le Domsine catalan. Bibliographie Linguistique catalane.* — Paris, E. Champion, 1925. 82 pp. (Extr. de *Revue*, 1925).

674. GUMPERT, RAO, T.: *El Francès al alcance de los sifos* (Tomo III). — Barcelona, Seix Barral, 1925. 190 x 140 mm. 174 pp. Cartoné 450.

675. SERRAVALLE, F.: *Scritta Panna. «Ortografia Catalana»*. Col·lecció Popular. Barriero, O. — *RCat.*, agost 1925, 183-6.

676. SERRER, L.: *Der Dialekt in Katalanischen und Spanischen.* — *Jrcll.* IX (1926), 125-153.

CIÈNCIES APLICADES

Ciències exactes físiques i naturals

677. ARDILLER, CAPITAN, J.: *La Vela Submarina.* — Barcelona, Seix Barral, 1925. 180 x 140 mm. 252 pp. Cartoné 700. (El Mar, II).

678. BENOIT, ENRIQUE DE D.: *Ignacio Terrazas y el Observatorio Astronómico de la Universidad de Pinar del Rio.* — *ALV.*, quad. 34 (1925).

BENOIT, Odón de. — V. n. 629.

LORENZO, A. — V. n. 679.

679. RAYNA, ELISEO: *El hombre y la tierra.* Trad. A. Lorenzo. Prél. Odón de Buen (2.ª ed.). — Barcelona, Maucci, 1925. 4.ª mayor. 388 pp. amb 120 gravats. Tela 180'00.

680. SORERA, R.: *Maravillas del Mar* (2 vol.). — Barcelona, R. Sopena, 1925. 200 x 220 mm. Cada vol. 36 pp. Cartoné 125 cada vol. (Resma animal para niños).

681. Id.: *Monstruos marinos* (2 vol.). — Barcelona, R. Sopena, 1925. 200 x 220 mm. Cada vol. 36 pp. Cartoné 125. (Resma animal para niños).

Medicina

ANASTASIOU, J. — V. n. 662.

BABONNEL, — V. n.

682. BARRA, S. J., JOAQUIN M.^{te} DE PÉREZ AVILLAR, S. J., ENRIQUE, y ANASTASIOU, S. J.: *Jejuna: Biología General.* Memoria de R. Pérez Arbeláez S. J. Prél. de Joaquín M.^{te} de Barra S. J. — Barcelona, Francisco Ibar, S.^{ca} C., 1925. 270 x 195 mm. XII + 118 pp. 2500. (Tratado Completo de Biología Moderna, I).

683. BIGOTIN, DOUGLASS, DEVAL, GOSSET, JEANBAU, LECHE, LANTIER, PIERRE, TIXIER: *Tratado de Patología Quirúrgica* 4.ª ed. 4 vol. — Barcelona, Ed. Pabul, 1925. 420 pp., amb 180 figures. 11000; rellig. 125'00.

BELLIDO, J. M. — V. n. 665.

BOUCHÉ, — V. n. 663.

CARRASCO FERNÁNDEZ, R. — V. n. 665.

684. DURRER, Dr. C.: *Patología Interna* (Tomo I). (2.ª ed.). — Barcelona, Salvat, 1925. 784 pp. 40'00; tela 45'00. (Biblioteca del Doctorado de Medicina Gilbert y Fournier).

DUVAL, — V. n. 663.

GOSSET, — V. n. 663.

GUMPERT, Dr. P.: *Terapéutica Ginecológica* (novena ed.). — Barcelona, Salvat, 1925. 488 pp. 15'00; tela 18'00. (Biblioteca Terapéutica Gilbert y Carnot).

JEANBAU, — V. n. 663.

685. JOLIN, Dr. ELLIOT P.: *Tratamiento de la Diabetes Sacarina.* Trad. R. Carrasco-Fernández y J. M. Bellido. — Barcelona, Montaner y Simón, 1925. 845 pp.; tela 45'00.

LECHE, — V. n. 663.

LANTIER, — V. n. 663.

LECHE, — V. n. 663.

686. MACAIGNE, Dr.: *Higiene.* — Barcelona, Salvat, 1925. 482 pp. 15'00; tela 18'00. (Biblioteca del Doctorado de Medicina Gilbert y Fournier).

687. *Neurología.* — Barcelona, Ed. Pabul, 1925. 840 pp., amb 161 figures. 28'00; relligat 32'00 pp. (Tratado de Patología Médica y de Terapéutica Aplicadas, sota la direcció dels Drs. Lergent, Ribadeau-Dumas, Babonnel; vol. 6).

A punt de sortir: CACERES A L'AFRICA TROPICAL

Per NARCIS M.^{te} RUIZ. — LUXOSA presentació. — 80 fototipies.

Adm.: ESTANISLAU BARCELÓ, Petritxol, 3

Preu: 12 ptes.

ENCICLOPEDIA ILUSTRADA SEGUÍ

MEDALLA DE ORO en la Exposición de Santiago de Compostela (1909); *DIPLOMA DE HONOR* (la más alta recompensa) en la Exposición Nacional de Valencia (1910); *GRAN PREMIO DE HONOR* en la Exposición internacional de Buenos Aires (1910-1911).

Diccionario universal : Gran síntesis del
saber humano : Todas las ciencias, todas
las noticias geográficas, biográficas, his-
tóricas, artísticas, literarias, etc.

Equivalencias en francés, inglés e italiano.

*Infinidad de mapas, planos e ilustraciones que constituyen
un verdadero tesoro iconográfico.*

OBRA DE CULTURA, INDISPENSABLE A TODOS

*Es la «Enciclopedia» más práctica, más rica en presentación,
más ponderada y justa de todas las publicadas en España*

Se publica por cuadernos sueltos, al precio de **dos reales**.
Puede adquirirse por tomos encuadernados, tamaño 33 x 26
impresión a tres columnas, al contado o a plazos desde
cinco pesetas mensuales.

Enciclopedia Ilustrada Seguí

hace una biblioteca, presta encanto y utilidad

CASA EDITORIAL M. SEGUÍ-Buenavista, 30-Barcelona G.

NÚÑEZ ARRALÁZ, Enrique, S. J. —
V. n. 682.
PÉDRET, — V. n. 683.
RIBADEAU-DUMAS, — V. n. 687.
TIXIER, — V. n. 683.

Tecnologia

688. GUTIERREZ LARRAYA, Tomás: Como se hacen los trambuses de batil. — Barcelona, Stad. Gral. de Publicaciones, 1925, 345 x 340, 15 pp. 175. (Albums «El Hogar».)
689. Monogramas (ensayos de letras) para pañuelos y lençenta. — Barcelona, Stad. Gral. de Publicaciones, 1925, 170 x 240 mm, 24 pp. 190. (La canastilla de labores, XXIV).
690. Nombres y dibujos para pañuelos. — Barcelona, Stad. Gral. de Publicaciones, 1925, 170 x 240 mm, 190. (La canastilla de labores, XXIII).
691. Nuevos abecedarios para lençenta. — Barcelona, Stad. Gral. de Publicaciones, 1925, 160 x 230, 24 pp. 190. (La canastilla de labores, XXIII).

BELLES ARTS

692. Annuaire du Foment de les arts decoratives. Segunda época. — Barcelona, Foment de les arts decoratives, 1923 (1925), 270 x 215 mm.
693. BRZE MILLON STAPLEY, Arthur: Provincial Houses in Spain. — New York, William Hebert Inc, 1925.
694. DURAN I SAMPERE, A.: La tomba de Pau Claris. — *RCat*, jul. 1925, 15-27.
695. FERRI RUIZ, Vicent: Els pintors catalans Fra Joaquim Junquera i Fra Manuel Bayen. Conferència llegida en el Museu Diocesà de Mallorca el dia 23 de juny d'enguany. — Ciutat de Mallorca, Imp. Guasp, 1925, 225 x 145 mm, 36 pp. 195.
696. MARTÍNEZ, César: El retaul major de Poblet. — *RCat*, ag. 1925, 126-49.
697. RABOLA, Carles: Els banys àrabs de Girona. — *RCat*, 1925, 275-5.

697. SACS, Jone: L'escultura prerromànica. L'orfebreria i la llinda de Sant Gerd de Font. — *RCat*, 1925, 275-89.
698. JÚ: L'escultura prerromànica aplicada a l'arquitectura. (Sobre escultura medieval catalana). — *RCat*, jul. 1925, 32-64.
699. Trabajos de Arte. — Barcelona, Sociedad General de Publicaciones, 1925, 350 x 240, 14 pp. 150. (Albums «El Hogar», VIII).

Música

700. AMICHATIS y MANTUA: Marieta (Ballet de la Font del Gall). Traducció castellana per Joaquim Duerca (fill) y Manuel Carballada. — Cuenca, Imp. J. Valera, 1925, 190 x 125 mm, 99 pp. 190.
701. ARULLA, H.: Cantos und «ministras» in den Donsen der Könige von Aragonien. Katalogien in 14 Jahrhunderten (Extr. dels Treballs de Musicografia del Congrés de Basilea, 1924).
CAPARRÓS, F. — V. n.
CARBALLADA, Manuel. — V. n. 700.
DIERCA, Joaquim (fill). — V. n. 700.
GIMÉNEZ BLAT, — V. n. 704.
MANTA, — V. n. 700.
702. MARQUÉS, Antoni: Al jardí s'hi tanta joia... (Piano). — Madrid, Unió Musical Esp., 1925, 338 x 263 mm, 5 pp. 250.
POT, Pere. — V. n. 700.
703. QUIDES, Vicent: Per una mina, Lletra de Pere Pà. Creació de «Goyita». — Madrid, J. Alíer, S. A. 345 x 240 mm, 3 pp. 250.
RODRÍGUEZ ARIAS, — V. n. 704.
704. ROSILLO, L. y CAPARRÓS, F.: No hi ha res com Barcelona. (Revista en 1 acta). Llibre de Rodríguez Arias y Giménez Blat. — Madrid, Ed. Alíer, S. A. 334 x 245 mm, 4 pp. 290.
SABARNA, J. M. de. — V. n. 705.
SERRA, Gergori M.^a, O. S. B.: Mètode del Canto Gregoriano. (6.ª ed.). — Barcelona, Lusa Gil, 1925, 300 pp. 300.
706. TOLRÀ, P.: Romanc de Santa Llu-

El Sometent a través de l'Història.

per **Juanes Peres Enquesta**. — Prèleg de **F. Carreras i Candi**.

Un volum de 300 pàgines: 10 ptes.

CORTS CATALANES, 712.

ca, Lliçta de J. M. de Sagarra.
— Madrid: Unión Musical Esp.
S. A. 340 × 260 mm. 4 pp. 250.

LITERATURA

Literatura espanyola

286. ALASA, Matilde. *Exposicions*.
— Barcelona: Sdad. Gral. de Publicacions, 1925. 200 × 130 mm.
25 pp. Cartó 450. (Colección
Novelas Hogar).
CANGAS, Isabel M.^a — V. n. 719.
CANGAS, Isabel M.^a — V. n. 715.
287. COMAR, Joseph. *La locura de Al-
mayer*. Trad. Rafael Marquina.
— Barcelona: Montaner y Simón,
1925. 267 pp. Tela 500. (Biblioteca
de Novelas Selectas).
288. FO, Almi russa. Trad. Juan Mateo
de Diego. Prof. Juan Estelrich (2
vol.). — Barcelona: Montaner y Si-
mon, 1925. 1 vol.: 256 pp., II vol.:
246 pp. Tela 1050. (Biblioteca de
Novelas Selectas).
289. DOUT, Julio. *Las pupilas del señor
Rector. Crónica de aldea*. Trad.
T de L. Ribera y Rovira. Prof. A.
Sotoménio. — Barcelona, Sdad.
Gral. de Publicaciones, 1925. 200
× 130 mm. 289 pp. Cartó 500.
(Colección Novelas Hogar).
ESTELICH, Juan. — V. n. 705.
290. FERRANDEZ-FAUSTO, Wenceslao.
La casa de la Baria. — Barcelona,
Sdad. Gral. de Publicaciones, 1925
× 130 mm. 342 pp. Cartó 450.
(Colección Novelas Hogar).
291. FÉLLELLO, Louis. *El huérfano de
París, o un detective de 15 años*.
— Barcelona, Sdad. Gral. de Pu-
blicaciones, 1925. 245 × 170 mm.
139 pp. 250.
292. FERRA, Alejandro. — V. n. 714.
293. LOCKE, William J. *Moedias y
Compaña*. Trad. Th. Scheppel-
mann. — Barcelona, Sdad. Gral.
de Publicaciones, 1925. 230 × 130.
355 pp. Cartó 500. (Colección
Novelas Hogar).
294. FO, — *Las divertidas aventuras de
Armand Pujol*. Trad. Alejandro
Ferra. — Barcelona, Sdad. Gral.

- de Publicaciones, 1925. 230 × 130.
356 pp. Cartó 500. (Colección
Novelas Hogar).
295. LEVINE, Francis. *Un legado origi-
nal*. Trad. Isabel M.ª Cargas.
— Barcelona, Ed. Juventud, 1925.
215 × 142 mm. 128 pp. 150. (Co-
lección Aventura).
KOCK, Paul de. *La joven de las tres
etiquetas*. Trad. Tulio Moncada.
— Barcelona, R. Sopena, 1925.
190 × 125 mm. 304 pp. 250.
296. MARIN ALZALDE, Alberto. *El se-
ñor de Julia Godoy*. — Barcelo-
na, Ed. Juventud, 1925. 214 × 137
mm. 125 pp. 150. (Novela Rosa,
89).
MARQUINA, Rafael. — V. n. 707.
MATEO DE DIEGO, Juan. — V. n. 708.
MONCADA, Julio. — V. n. 715.
NADAL, A. — V. n. 718.
297. NERAY, Jean. *El tubor de un cara-
cón*. — Barcelona, Ed. Ribes y
Ferrer, 1925. 155 × 105. 224 pp.
500. (Biblioteca Regens).
298. PICCARDI, Frank L. *De ahora en
adelante*. Trad. A. Nadal. — Bar-
celona, Ed. Juventud, 1925. 214 ×
140. 121 pp. 150. (Colección Aven-
tura, VI).
PRADA, Ramon D. — V. n. 724.
PRADA, Maria. — V. n. 726.
299. POE, Daniel de. *Aventuras de Ri-
bison*. Trad. Gual. — Barcelo-
na, Seix Barral, 1925. 190 × 145
mm. 236 pp. Tela 950. (Lecturas
para la juventud).
RIVERA, J. de L. — V. n. 709.
299. RICHTER, Hune. *El Canal*. Trad.
Th. Scheppelmann. — Barcelona,
Ed. Juventud, 1925. 210 × 140 mm.
129 pp. 150. (Colección Aven-
tura, VII).
299. ROCHE, Regina Maria. *Oscar y
Amada*. Trad. J. Zamacois.
— Barcelona, R. Sopena, 1925. 240
× 160 mm. 288 pp. 200. (Bibli-
oteca de Grandes Novelas, 9).
299. ROCK, Berta. *Brigida de Escocia*.
— Nueva oficial. — Barcelona, Sdad.
Gral. de Publicaciones, 1925. 230
× 130. 340 pp. Cartó 500. (Colec-
ción Novelas Hogar).
299. FO, — *Yo... no era yo*. — Barcelona,

A punt de sortir: **CALENDARI MONUMENTAL DE CATALUNYA**

Artística presentació — Foto fotografies

Autors: EDITORIAL BARCELONA PERITAJI, 3

Preu: 4 ptes.

LLIBRERIA SUBIRANA

Postaferrissos, 14. — Apartat 203. — Telèfon 1579 A.

BARCELONA

Llibreria Nacional i Estrangera

Servei ràpid i econòmic de qualsevol demanda
de llibres de religió, literatura i ciències.
Venda a termini de tota mena de llibres.

*Servici de bibliografia a disposició dels
clients de la casa*

Estamperia, Imatges i Objectes de Pietat

Catàlegs en totes les seccions. Són enviats gratuïtament a qui els demana.

Material Escolar i Científic S. A.

Successora de J. ESTEVA MARATA

RONDA UNIVERSITAT, 7

Llibres escolars. — Material d'ensenyament. — Aparells per
psicologia experimental. — Col·leccions de diapositi-
ves, per vendre o llogar mitjançant abonament.

Mapes murals. — Esferes. — Física.

Química. — Etc., etc.

Projectes i pressupostos d'instal·lació completa d'escoles

MATERIAL MONTESSORI

Ed. Juventud, 1925, 211 x 136 mm.
128 pp. 150. (Novela Rosa, 34).
RUBÍ 190, ARDOL, Carmen. — V. n.
725.

SCHIFFELMANN, Th. — V. n. 713, 720.
SORDENHO, A. — V. n. 709.

724. SORDENHO, Roberto Luis: La fle-
cha negra. Trad. Ramon D. Pe-
rés. — Barcelona, Montaner i Si-
mon, 1925. 284 pp. Tola 500. (Bi-
blioteca de Novelas Selectas).

725. TRUJAT, T.: Un caràcter de mujer.
Trad. Carmen Riera del Arbol.
— Barcelona, Ed. Juventud, 1925.
216 x 137. 116 pp. (Novela Ro-
sa, 40).

726. TROJENSKI, C.: La trône viciosa.
Trad. Maria Peyra. — Barcelona,
Ed. Juventud, 1925. 214 x 138 mm.
128 pp. 130. (Novela Rosa, 37).

727. WINTER, Jean: Papato, piernas
largas. Trad. M. T. O. S. — Bar-
celona, Ed. Juventud, 1925. 216 x
136 mm. 114 pp. 150. (Novela Ro-
sa, 36).

ZARALDI, J. — V. n. 721.

Literatura catalana antiga

CANALS, Antoni. — V. n. 731.

728. CAPDEVILA, Carles: Lletres i notes
de Marián Aguiló. — *RCat.*, ag.
1925, 160-5.

CAPDEVILA, Josep M.^a. — V. n. 731.

729. FERRER, A.: L'obra de Giovanni
Boccaccio (Sobre Boccaccio en la
literatura catalana). — *RCat.*, jul.
1925, 41-51.

730. FERRER i MAYORAL, J.: Els clàssics
catalans. Tirant lo Blanc (Sobre
J. Martorell i M. J. de Galba,
"Tirant lo Blanc", ed. J. M. Cap-
devila "Els Nostres Clàssics", II).
RCat., ag. 1925, 180-5.

GALBA, M. J. de. — V. n. 730, 731.

LULL, Ramon. — V. n. 725.

731. MARTORELL, J. i GALBA, M. J.: Ti-
rant lo Blanc. Text del text, intro-
ducció, notes i glossari de Josep
M.ª Capdevila i de Balanó (Vol.
II). — Barcelona, Els Nostres Clà-
ssics, 1925. 170 x 120 mm. 132 pp.
Tola 720, paper de fil 2490. (Els
Nostres Clàssics, IV i V).

Id. — V. n. 730.

732. OLIVAR, M.: Sobre Agustí March i
Jordi de Sant Jordi. — *PoC*, maig
1925, 474-8.

733. Id.: Fra Antoni Canals. (Publica-
ció) text de la «Sala de Contempla-
ció». — *PoC*, ag. 1925, 152-161.

734. RAMBLA, Carles: L'imposible a la
«Crònica» d'En Montaner. — Bar-
celona, Imp. Joaquim Horta, 1925.
64 pp. 250.

735. SOLDEVILA, Ferrnà: Sobre Ramon
Llull. «Poesies» (ed. de R. de
Alba, «Els Nostres Clàssics» II).
RCat., jul. 1925, 90-2.

736. Id.: Catalunya ha tingut poesia
«epico-popular». — *RCat.*, 1925, 240-50,
340-58.

Literatura catalana moderna

POESIA

736. CRELLA, Joan: Salvat. «Pape-
ret». — *Ma* 7, 1924, 2.

738. ESCLAJANS, A.: «Elegia» op. XVII.
J. M. López-Pico. — *Ma* 7, 1924,
10-9.

739. Id.: A.: Fluid, per S. Sánchez-
Juan. — *Ma* 7, 31-3.

740. Id.: Sobre CANALS, Josep. La insti-
tució. — *Ma* 7, 1924, 12-4.

741. FERRER i MAYORAL, J.: Homenatge
a Montserri Costa. — *RCat.*, 1925,
494-7.

742. Id.: Sobre López Pico, «Elegia». —
PoC, 1925, 66.

743. Id.: Sobre Sánchez-Juan, «Fluid». —
PoC, 1925, 60-71.

744. GARCIA, Tumas: Sobre Josep M. de
Sagares. — «Cançons de tota les
hores». — *RCat.*, 1925, 611-3.

745. Id.: Sobre «Les Cent millors poe-
sies de la Llengua Catalana», tra-
duïda de J. M. Capdevila, («Els Nostres
Clàssics»). — *RCat.*, 1925, 174-5.

746. Id.: Sobre López Pico, «Elegia». —
RCat., 1925, 610-1.

747. Id.: Un poeta hereditari: Jaume
Aguiló. — *RCat.*, 1925, 171-3.

748. MAYORAL, M.: Sobre López Pico,
«Elegia». — *RPo*, 1925, 156.

LÓPEZ-PICO, J. M. — V. n. 738, 742,
746, 748.

“ELS NOSTRES CLASSICS” (EDIT. BARCELONA, PETRUXOL, 3)

Acaba de publicar-se: L'O SGMNI, de Bernat Meigs (2^a ed.) — 5 ptes.

A punt de sortir: CONTES I FAULES, de F. Ferrer. — 450 ptes.

ACABA DE APARECER

el tomo I de la primera
edición española del

MANUAL DEL INGENIERO

**Enciclopedia teórico-práctica
del ingeniero y del arquitecto**

*Compiada y publicada
por la*

**Academia Hütte,
E. V., de Berlin**

Traducción de la 24.ª edición
alemana por

**RAPARL HERNANDEZ
INGENIERO**

Un volumen tamaño 30 x 13 cm.,
de 1321 + XV páginas, tipográfica-
mente encuadernado en cuero artificial
flexible, pesetas 36.

GUSTAVO GILI, editor

**Calle de Enrique Granados, 45-
BARCELONA**

Los tomos II y III aparecerán, sal-
vo circunstancias imprevistas, du-
rante el año 1935.

HEREUS DE LA VDA. PLA

edició i il·lustració posthuma

FONTANELLA, 13. BARCELONA

Apartat de Carrers, n.º 10

**Recull de Romanços, segles XVI-
XII.** Ha porta el prou a 10 por-
tes la col·lecció.

DEL DISEÑO. SORTIDA UN NOU

**Catàleg de llibres, amb dues co-
rra no reestampats de bell nou.
A prop de col·leccionistes i ar-
tistes se n'imprimen alguns
exemplars en paper de li.**

**Album del Temple expiatori de la
Sagrada Família, projecte, con-
junt, detalla, torja, etc., en foto-
gravat (32 pàgs., 32 x 22).**

Arquitecte Gaudí. Preu. 450 pts.

Impremta LA NEOTÍPIA

**TRIPALLS TIPOGRÀFICS
DE TOTA MENA**

**Rambla de Catalunya, 116.
Tel·lón 908 G. Barcelona**

791. MILLÀS RAURELL, Nota sobre el llibre «*Dejuna d'En Llopes Picó*» — *Ma T.* 1924, 30-1.
792. PERRAUDIN, Giacomo: *Litteratura Catalana*. Dns. Puch. Catalani. — Josep Carner i Josep M.ª Llopes Picó. — *El Convent* (Mila), 28 feb. - 30 març 1925.
- SAGARRA, J. M. — V. n. 744.

TEATRE

751. BERTRAM, Prudenci: *Sober A. Carrion*. «*El Foguerol*». — *RCat.* 1925, 422-4.
752. BONAYLA, Salvador: *El bon fladre* (Comèdia en un acte). — Barcelona, Bonayla, 1925, 270 x 190, 32 pp., 0'50. (La Escena Catalana, n. 182).
753. CARRILLO, Ambrosi: *El Foguerol* (Drama en tres actes). — Barcelona, Bonayla, 1925, 270 x 190 mm., 28 pp., 0'50. (La Escena Catalana, 184).
- Id. — V. n. 751.
754. CAYATYNS, V. i ROCHE, A.: *El partit del diable* (Comèdia en tres actes). — Barcelona, Bonayla, 1925, 270 x 190 mm., 24 pp., 0'50. (La Escena Catalana, 179).
755. CURET, Pompeu: *Plan i la sol* (Comèdia en tres actes). — Barcelona, Bonayla, 1925, 270 x 190 mm., 24 pp., 0'50. (La Escena Catalana, 185).
756. DISCOVERELLE, Pierre: *Els dos peïets* (Melodrama en set actes). Trad. J. Vilà i Pagès. — Barcelona, Bonayla, 1925, 270 x 190 mm., 32 pp., 0'75. (La Escena Catalana, 183).
757. MILLÀ, Lluis: *El cap d'Estació* (Comèdia en 2 actes) i *La Capeta dels peloms* (sàtira en un acte). — Barcelona, Bonayla, 1925, 270 x 190 mm., 34 pp., 0'50. (La Escena Catalana, 178).
758. ROMEA, Alfons: *Corpus* (Comèdia en tres actes). — Barcelona, Bonayla, 1925, 270 x 190 mm., 34 pp., 0'50. (La Escena Catalana, 181).
- Id. — V. n. 754.
- VILA i PAGÈS, J. — V. n. 756.

OBRES LITERÀRIES, NIVEL 1. A. 8.

759. FRANCO, Anatole: *El crim de Silvestre Bonnard*. Trad. Carles Soldevila. — Barcelona, Llib. Catalana, 1925, 185 x 128 mm., 365 pp., 4'00. (Biblioteca Catalana, II).
760. Els homes d'En Patufet. Manuel Folch i Torres. — Barcelona, Ed. David, 1925, 285 x 134 mm., 96 pp., 1'50.
761. Llion, Miquel: *Història grisa*. Prol. C. Soldevila. — Barcelona, Ed. Catalana, 1925, 187 x 122 mm., 230 pp., 3'50. (Bibi. Lliberaria).
762. MAMBRAS, Alfons: *L'Adolescent*. — Barcelona, La Novella d'Ara, 1925, 144 x 99 mm., 96 pp., 1'00. (La Novella d'Ara, C. VI).
763. PLA, Josep: *Coses vistes* (1920-1925). 2.ª ed. — Barcelona, Ed. Diana, 1925, 192 x 118 mm., 264 pp., 4'00.
764. PUIG i BOSCH, Josep: *El meu poble*. — Arxius de Mar. J. Tatjé, 1924, 190 x 120 mm., 76 pp., 2'50.
- ROURA i ESCOBAR, J. — V. n. 766.
- SOLDEVILA, Carles. — V. n. 761.
765. VERDAGUER, Jacint, Pere: *Rondalles Catalanes*. — Barcelona, Foment de Pietat Catalana, 1925, 170 x 115 mm., 32 pp., 0'30.
766. WELLS, H. G.: *Aquest diantre de sabots!* Trad. de J. Roura i Torrens. Reus, Edicions de Justícia Social, 198 x 110 mm., 54 pp., 2'00.

HISTÒRIA I GEOGRAFIA

Història de Catalunya, València i Balears

767. ALMAYEDA, Anselm M.^a: *Cronologia dels primers abats de Montserrat* (140-1483) pel P. Arxiver del Monestir. — *Mont.* V, 293-329.
768. Id.: *La Congregació Benedictina de Montserrat a l'Austria i a la Bohèmia (segles xvi^a, xvi^a i xvi^a)*. — *Mont.* V, 11-20.
769. ALIVANT, Dns. Josep M.^a de: *Mort i enaques del Rey D. Joan II d'Aragó*. — *HABIBer.* 1924, 261-265.

«COL·LECCIÓ POPULAR BARCINO» (Ed. BARCINO, PETRITXOL, E.)

Ha sortit: *Les principals falles de granàlida*, per P. Fabra. — 1 pta.

Airà sortir: *Discussions orogràfiques abencas*, per P. Fabra. — 150 ptes.

LIBRO DE UTILIDAD GENERAL

Diccionario de Diccionarios

*Castellano, latino, portugués, francés, italiano,
catalán, inglés, alemán*

*Léxico castellano considerablemente aumentado,
con su correspondencia en cada uno de los siete
idiomas mencionados, y con un vocabulario resu-
men de todas las voces extranjeras contenidas en el
diccionario, seguidas de su significación castellana*

OBRA REDACTADA

POR EL

D. ARTURO MASRIERA Y COLOMER

Créditos, por oposición, de lengua y literatura castellanas

MONTANER Y SIMÓN, editores. - BARCELONA

Cuatro tomos encuadernados, 100 ptas.

De venta en todas las buenas librerías de España y del extranjero

770. CARRERA CANO, F.: Les constitucions barcelonines del segle XIV.
 771. In: *Ordinacions urbanes de bon govern a Catalunya (segles XIII a XVI). Ordinacions o Establiments de Tortosa (any 1340-4).* — *HABL. Bar.* 1924, 292-334, 365-413.
 772. In: *Les usances o privilegis de la Seu d'Urgell (any 1470).* — *HABL. Bar.* 1924, 285-299.
 773. GOMIX, Matthieu Maxime: Les hautes de l'étude historique de Saint Vincent Ferrer. — Paris, Librairie Plon, 1924. 230 × 147 mm. 66 pp. 0'50 fr.

774. RUIZ DE PRAT, J.: La vida valenciana en el siglo XIV. Textos apart del III Congr. de la Corona de Aragón.
 775. ROSALL, Cayetano: Historiadores de sucesos particulares. Tomo I, (sobre la Expedición de catalanes y aragoneses de Moncada, i altres treballs històrics de Meló, etc.). — Madrid, Sucesores de Hernando, 1924. 270 × 180 mm. XXXVI + 543 pp. 10'00. Biblioteca de Autores Españoles desde la formación del Lenguaje hasta nuestros días, XX.

ABREVIATURES

AMat. — *Anuària Montserratina* (Montserrat).
Arch. Bar. — *Archivum Barcinonense* (Girona).
AY. — *Anales de la Universidad de Valencia* (València).
Cat. — *Catàleg* (Barcelona).
EP. — *Estadística Penitenciaria* (Barrià-Barcelonès).

MAF. — *La Mà Tremada* (Barcelona).
ParC. — *La Parada Catalana* (Barcelona).
RCat. — *Revista de Catalunya* (Barcelona).
Rev. Lit. — *Revista Literària* (Barcelona).
Rev. Ling. — *Revista de Lingüística Romànica* (Estrasburg).
RP. — *Revista de Poètica* (Barcelona).

Llibreria Antiga i Moderna Canada, 45. - BARCELONA

Fons de la Llibreria «Avenç».
 González Sagrañes, *Gremis de Barcelona*.
 Pin i Soler, *Diverses obres*.
Història de la Pintura a Catalunya. Els Cinquecentistes Catalans. . . 2 vol.
Els Trescentistes Catalans, per Mn. Gudiol. . . 2 vol.
 En premsa: Mn. Gudiol, *La Pintura primitiva a Catalunya*

JOAN SALLENT IMPRESSOR a SABADELL

S. Quirze, 32-Jacellanas, 24-28
 Telèfon 520

ENCICLOPEDIA SOPENA

Nuevo Diccionario Español Ilustrado

En dos volums que contenen 40.000.000 de lletres

Aquest Diccionari Enciclopèdic consta d'uns 200.000 articles, dels quals 120.000 pertanyen al lèxic i els restants són de noms propis. Tots junts comprenen en llurs diverses accepcions prop d'un milió de significacions diverses, entre les quals es compten més de 30.000 americanismes, 100.000 noms geogràfics, igualant i adhibint superant en això a altres enciclopèdies més extenses.

Conté més de 8.000.000 de paraules (uns 40.000.000 de lletres) i està il·lustrat amb 20.000 gravats en negre, 87 mapes en negre i en color, i 39 hermoses cromotípies.

Està enteradament imprès, i els dos volums de que consta duen una rica i sòlida enquadernació en pell, estil Renaixement espanyol.

La valua i autenticitat del seu text, la riquesa i art de la seva il·lustració, la rigurosa exactitud dels seus mapes, l'elegància de la seva enquadernació, la senzillesa i comoditat del seu maneig i la limitació del seu preu, fan que aquesta obra sigui el Diccionari ideal, perquè és el més modern, útil i econòmic dels Diccionaris enciclopèdics espanyols publicats fins a la data.

PREU

Al comptat	80 ptes.
A plazos	90 "

(10 ptes. al comptat i 80 en 6 mensualitats)

Demaneu aquesta obra al seu llibrer, o adreçats a:
RAMON SOPENA, editor, -Provença, 93-97-Barcelona

interessantíssims avui i encara més en l'esdevenidor.

Es el comerç una altra funció econòmica ben important. L'antiga grandesa catalana es fonamenta datuant la prosperitat comercial. Avui, el nostre comerç, s'ha vist sobrepassat per altres activitats de la producció. Però són molta els que estimen encertada la idea que Almirall exposà ja fa anys, que Catalunya fou industrial perquè hom li tançà per força l'exercici del comerç, i creuen que cal retornar a la tradició antiga. El que és indubtablement cert és que donades les característiques de l'economia catalana: productes agrícoles exportables, manca de primeres matèries, sobreproducció industrial, un comerç actiu i extens és la condició indispensable de la nostra prosperitat econòmica. I essent la mar el camí principal del comerç, és també evident que cal donar a la navegació, avui tan decaiguda, la importància que abans tingué entre nosaltres.

No podria ésser compresa l'evolució de l'economia moderna, sense la coneixença paral·lela dels instruments de crèdit. Producció, comerç i finances es troben tan estretament entrelligats, que sense una Banca forta, que sigui a l'ensens auxiliar i d'estímul, l'economia del país resta indefensa i vegega migrada. És doncs imprescindible incloure en l'Enciclopèdia el volum relatiu a les finances; com també un estudi de les saltes ocasionades a la Borsa de Barcelona per tal d'atendre a una demanda inequívoca del nostre estalvi, després de tenir respecte d'elles una informació seriosa, imparcial i metòdica.

La llista de volums conté encara altres temes particularment interessants. L'estudi de la tributació, el de les aporades econòmiques dels catalans, i el de l'evolució i la història de la nostra economia. Cal sols considerar, per no insistir massa en generalitats, que el règim tributari influeix en la producció i en la riquesa,

no sols en quant representa un drenatge i nova distribució de diner, sinó també per tal com estimula i com limita; que el factor fonamental de l'economia serà sempre l'home, i que tot ço que s'ha sigui dependrà de les qualitats d'aquest; i que la producció no és activitat que pugui ésser estudiada isolada, abstractament, en el temps: és una evolució dinàmica en continua renovació, en la qual els exemples del passat són les millors lliçons per al porvenir.

Els temes esmentats, exposats cadascun d'ells per especialistes, formaran una col·lecció completa de les qüestions econòmiques que afecten a Catalunya. I com a conclusió natural dels volums que estudiaran separatament tots els factors de la producció, clourà la sèrie un que en sigui com un resum i conseqüència: *L'estudi general de la nostra economia*, vista des d'una superior unitat.

CARLES PI-SUNTER

LA SECCIÓ D'HISTÒRIA

És tan notori l'interès que s'ofereix per a la coneixença de la història, que no cal pas aduir llargues raons per evidenciar-ho ni per fer veure la complaença amb què cadascú hauria de sentir l'admiració conscient de les gestes dels avant-passats, la visió precisa dels fonaments tradicionals de les aspiracions populars i la comprensió clara de les reivindicacions imprescriptibles dels drets de la terra.

Ni sembla tampoc necessari, per posar de relleu la conveniència del seu estudi, haver de demostrar argumentadament el valor de la Història de Catalunya dintre el conjunt lluminós de la història europea i més particularment en la història de la política i de la civilització mediterrània.

El gran nucli de lectors devots de l'espiritualitat catalana i entusiastes de les glòries racials capirà fàcilment la valor cultural i la eficiència de l'Enciclopèdia

«Catalunya» i la singular importància de la seva Secció d'Història.

Aquesta secció tindrà alhora una doble finalitat: contribuir, per la forma clara i precisa com hauran d'ésser redactats els seus volums, a divulgar el coneixement dels principals aspectes del nostre passat i de les línies més rellevants en el procés de formació i evolució de la nostra personalitat col·lectiva, presentant al gran públic català el quadre concret de cadascun dels caires més remarcables de la seva història; i facilitar als homes d'estudi, gràcies a la manera objectiva i rigorosament científica com hauran d'ésser escrits aquests manuals, l'utillatge essencial de què en varies de les seves branques està encara tan mancada la ciència històrica catalana. Doble haurà d'ésser, per tant, la seva eficàcia, procurant agermanar, tant com sigui possible, un i altre caràcter, popular i científic.

Temes variats i interessants enclou aquesta secció, segons un pla fixat. Exposar metòdicament i en forma sintètica els orígens i evolució de les principals manifestacions característiques del poble català, el desenvolupament de les seves institucions, el desenvolupament de la seva política, de les seves activitats típiques i de la seva vida interna, mostrar la successiva juxtaposició i combinació dels elements que han anat contribuint a la formació de la seva personalitat i la varietat d'influències que, en les distintes èpoques, han matitzat diversament la seva fisonomia moral, deixant empremta marcada en el seu esperit i en el seu temperament, explicar les fases principals i els períodes més significats de la seva història externa, rica en episodis memorables, presentar en resums precisos la història particular de cadascuna de les terres catalanes i i de la gran metròpoli que és cap i casal de Catalunya, ressenyar el procés de la nostra historiografia, donar revuluts esquemàticament els elements essencials de la cronologia referent al nostre passat

històric, concretar, compendiantment les característiques principals de la paleografia i la diplomàtica catalanes: tals hauran d'ésser els objectius dels volums d'aquesta secció, per a la redacció dels quals es compta amb la col·laboració d'aquells dels nostres historiadors i erudits més especialment preparats sobre cada tema.

FERRAN VALLS-TABERNER.

LA SECCIÓ DE RELIGIÓ

De Catalunya descomptem-ne la terra, primordialment preformadora dels homes i dels pobles; treiem-ne els seus pobladors prehistòrics, races potser no tan incultes com s'ha volgut suposar, però amb esperit de tribo i al marge, per tant, del que en sentit estricte s'entén per civilització. Després d'aquixes valors, preponderants sempre i influentíssims al llarg dels segles, la Cristianitat és la primera valor informadora de l'ànima de Catalunya.

El Cristianisme de la terra catalana és més antic que Catalunya mateixa; és a dir, tan antic quasi com la seva història, però molt més que la llengua, que la personalitat política, que les seves grans figures representatives, que els monuments típicament catalanesos.

Però el Cristianisme no sols és la més antiga de les nostres valor primàries, integralment subsistent, sinó que és gairebé llur matriu universal. El sector de l'ànima catalana (institucions, monuments, pensadors, política i altres homes insignes, etc.) que poc o molt no duu el segell de la nostra cristianitat essencial, és un factor reduïdíssim al costat del gran marc cristià bimilenari.

En conseqüència, com en tots els pobles llatins i força més que en molts d'ells, a Catalunya el creu afeció del Cristianisme és quelcom més que un afer de religiositat: Adhuc humanament, la cristianitat és la més gloriosa i més fecunda i més venerable de totes les valors espirituals integradores de la catalanitat.

En la primera enciclopèdia catalana estil Hoepli, el factor Religió havia doncs d'ocupar un lloc de preferència en harmonia amb la seva excel·lent dignitat nacional-cristiana.

Vet ací perquè l'Enciclopèdia «Catalunya» destinarà una sèrie de quinze vo-

LA SECCIÓ DE DRET

En una enciclopèdia de Catalunya no pot mancar una secció jurídica si ella vol respondre amb exactitud a l'enuciat. L'aspecte jurídic és un caire tan essencial de la vida humana que sense ell aquesta

Fig. 66

Joan Maragall

(Màscara dels gravats del 2on volum de l'Enciclopèdia «Catalunya»
Antologia de la Poesia Catalana Moderna).

fums, almenys, als temes que condensen panòrmicament — com ho demana la condició de l'Enciclopèdia — tots els aspectes de la cristianitat mil·lenària de Catalunya.

P. MIGUEL D'ESPLOQUES, O. M. CAP.

l'era inconcebible. Tota relació dels homes entre si, dels homes amb la naturalesa, té una traducció jurídica.

I aquesta traducció, com la llengua, s'emmotlla a les diversitats humanes tan íntimament, que la seva evolució i els

seus resultats són altres tantes característiques de l'ésser col·lectiu. El poble català ha elaborat també, forçosament, la seva tradició; si volem doncs exposar la seva vida en una obra de conjunt, caldrà no oblidar-la.

Veuu aquí la raó d'ésser de la present Secció.

Els materials fonaments expliquen la manera de tractar-la: com un aspecte de la vida social.

Res de manuals legalistes al servei de juristes ni advocats; cap pintúcnia eruditiva plena de detalls, embarricats ni eixarrefaments. La vida jurídica d'un poble no és una tirallanga de còdics, ni de reglaments, ni d'articles; és quelcom més ample i més profund. Aquells són l'expressió, sovint falsa, d'un moment fugitiu de l'evolució conjunta, base d'estudi per a l'especialista, pedrera de materials per a l'obra fonamental. Els volums de la Secció no han de donar els materials, sinó l'obra feta; no han d'assenyalar els petits detalls sinó les línies essencials, els grans volums, el color i l'ambient on es transparenta.

Tot això mirant de cara al caràcter humà del conjunt de l'Enciclopèdia i deixant per consegüent al marge tota elaboració de ciència jurídica, finalitat estranya a la destinació de l'obra.

El contingut ha de respondre a la finalitat. Si l'Enciclopèdia és l'exposició total de la vida catalana, tota relació jurídica hi ha d'ésser compresa així en l'aspecte públic com en el privat, en l'especulatiu com en el pràctic. L'estat jurídic actual hi serà explicat en tota la seva amplitud.

Però aquest estat actual té en els precedents la seva explicació i quasi sempre la seva raó; en dir com ens trobem avui cal afegir la indicació dels camins que ens han portat al present estat, si no volem tenir un coneixement infontat i parcial

de les coses; hem d'exposar doncs també l'evolució del nostre dret.

Hi seriem obligats d'altra part, no com a precedent sinó com a matèria pròpia, en no voler defugir l'aspecte biològic que per a Catalunya exigeix la present Enciclopèdia.

Per a l'exposició d'aquest vast contingut hem previst una sèrie de volums. En el primer d'ells serà tractada la història de les fonts del nostre Dret amb els orígens generadors d'ell i els resultats de la seva concreció legal en forma de còdics, compilacions, etc., nombre i circumstàncies d'aquesta, models i influències que els han afectat fins a arribar a l'estat actual.

El nostre Dret públic amb les bases constitutives del poder, les entitats polítiques, administratives i judicials que han anat erigit el nostre poble, llurs orígens, evolució i decadència; les idees polítiques i jurídiques recorrents a Catalunya en el pas de la seva història, elements de progrés continuat del Dret, tindran dedicats els seus volums en la sèrie.

A Catalunya, país poc legalista, el poble ha desenvolupat lliurement molta institució que viu plena de vida al marge del dret constituït; moltes institucions d'aquestes tenen una importància econòmic-jurídica immensa i no podien ésser oblidades en la nostra exposició; les més sortints seran acoblades en un volum sobre els costums jurídics al camp i a la ciutat.

La base fonamental del nostre viure quotidià, encara veu en part continuada segons la tradició que en èpocs de llibertat li era vida, són les institucions privades; llur evolució i estat actual donaran lloc a una altra sèrie de volums on es tractarà de la família, de la propietat, de les successions, dels contractes.

Un volum serà dedicat als drets mercantil i marítim, que si en l'antic Dret

català tingueren una importància paral·lela a la de la nostra expansió mediterrània, avui són, amb les institucions privades, la cosa més vital de tots els pobles.

L'vivament de les fonts legals nostres, l'encarcarament d'un dret mancat d'òrgans de renovació, l'adaptació forçada de normes estranyes, l'aplicació del dret en mans hostils i encara altres especials circumstàncies del nostre angustós viure jurídic, posen un seguit de problemes sobre l'estat actual del nostre Dret.

LA SECCIÓ D'ETNOGRAFIA

L'«Enciclopèdia Catalana», ara a punt d'aparèixer, preté ésser una exposició compendiada i a l'abast de tothom, de tots els aspectes de la vida catalana.

Ells haurà de contenir tot allò que, segons les més recents recerques, hom sap sobre la Geografia, la Història, l'Art, la Religió, el Dret, la Ciència, etc. de Catalunya. Aquestes són les matèries, que en conjunt constitueixen l'alta cultura d'una

Fig. 30

Recollida d'herba

(Montia dels ginebrats del veïnat La Cardenera, per Pau Vila. Enciclopèdia «Catalana»).

objecte d'un dels més interessants volums, que clourà la Secció.

En la redacció de tots ells hem emprat una forma clara i pràctica, a l'abast i servei de tota persona culta, que orienti en els afers de la vida quotidiana i que proporcioni aquells conceptes generals que són la base indispensable de tota formació cultivada.

RAMON D'ABADAL

collectivitat; cultura en un perpetu estat de progrés per l'esforç individual d'alguns homes eminents, i que si bé presenta característiques pròpies, no discrepa en termes generals de les cultures d'altres col·lectivitats.

Però al costat d'aquesta, existeix en tantes les col·lectivitats civilitzades una altra cultura, la que és patrimoni del poble, que es transmet per tradició oral de ge-

neració en generació, sense progrés ni variació apreciable ja que viu en un estat d'estancament, i que és típica i característica de cada poble.

Ens referim al conjunt de creences i costums tradicionals inherents a totes les manifestacions de la vida d'un poble: la manera d'expressar i sentir l'art, com s'ha resolt el problema de l'habitatge i el mobiliari d'acord amb les exigències de l'ambient geogràfic, econòmic i cultural, les festes de l'any com són solemnitats segons idees sumament arcaiques o la religió catòlica sentida pel poble, les cerimònies que acompanyen els fets cabdals de la vida d'un home, el naixement, el matrimoni i la mort, les danses i les cançons populars, les llegendes que recorden els moments heroics i d'emoció de la pròpia història, etc.

Exposar i estudiar totes aquestes múltiples manifestacions de la cultura del poble català, esbrinar el sentit de molts costums o dites que aparentment n'estan mancats, posar en clar el llur origen — que sovint recala fins a les èpoques prehistòriques — examinar les relacions que tinguin amb altres cultures, i determinar la procedència i les rutes seguides pels elements exòtics que hagin penetrat en la cultura tradicional catalana, serà la finalitat de la Secció d'Etnografia de la *Enciclopèdia «Catalunya»*.

JOSEP M.ª BATISTA I ROCA

LA SECCIÓ DE LLENGUA I LITERATURA

La llengua, lentíssima elaboració de tot un poble, consubstancial amb ell, n'és la preuada característica. La seva nota és d'*axiutat*. Per contra, la literatura, l'expressió de totes les activitats culturals, de tota els nuclis de població i de tota els moments de la història, té per nota la *suïetat*.

Mentres el poble no ha produït encara la seva llengua pròpia, no sempre han

restat muts els pensadors ni els artistes; tampoc no ho han estat en les hores d'òbit de llur personalitat, quan hom ha donat ja per exhaustida la virtut del propi verb. Ultra això, en èpoques que, el nivell cultural dels pobles essent molt inferior, el públic literari era restringidíssim, a l'empar de llengües pràcticament universals, una literatura amb pretensions també d'universal, ha anat produint-se. I encara, pobles forasters aduuc assimilats al territori per una llarga convivència, es senten membres de llur pròpia comunitat ètnica o religiosa, i concree, per refermar els vincles amb llurs correligionaris, la llengua que els és característica, tot i que una altra hagin après com a llengua materna.

Fets d'aquesta s'han produït a la nostra terra, i és per això que al costat de la literatura catalana vuidrem aplegar els elements d'una història literària de Catalunya: determinada aquella pel factor lingüístic, aquesta pel geogràfic.

No podríem negligir la producció llatina, semítica, espanyola i francesa a Catalunya amb l'excessa d'ésser quicòm de sobreposat i extern. Per dos motius principals: perquè de vegades aquestes llengües han estat el principal o l'únic vehicle d'expressió literària del nostre poble o d'una part d'ell, i perquè aquesta producció forma tanmateix les anelles d'una cadena de tradicions i d'influències, trençada la qual molta fets literaris restarien inexplicables. Ignorariem els antecedents romans i romànics de la nostra cultura; ens passaria per alt la producció llatina medieval i renaixentista, on grans figures nostres, com Ramon de Penyafort i Lluís Vives, són al primer rengle; mutilariem personalitats bilingües catalano-latines com Arnau de Vilanova o catalano-espanyoles com Milà i Fontanals; en fi, oblidariem la rica producció de les nostres ajlames i tota aquella literatura de l'època romàntica, en la qual la nostra terra — com reconeix Menéndez Pelayo — «dijo en

muchas cosas la primera palabra, por boca de sus juriconsultos, de sus filósofos, de sus economistas y de sus poetas: palabra de sentido bondadmente catalán, aunque la dijese todavía en castellano.»

Per tot això, doncs, al costat de la Gramàtica, el Diccionari (clàssic i modern), la Història de la llengua, de la Literatura en tots els seus períodes i les Antologies que li servirán de complement, la nostra Enciclopèdia comprendrà els vo-

lums de *Literatura llatina a Catalunya* (romana, eclesiàstica i del Renaixement), *Literatura àrabiga i jueva* (si poc important la primera, de màxim interès la segona: s. X-1492), *Literatura espanyola* (valiosa només en el segle XIX) i *Literatura francesa* (de cert interès al Rosselló en aquests darrers temps). Així concixerem sencer el passat literari del nostre poble.

L. NICOLAU D'OLWER

DELS PRIMERS VOLUMS DE L'ENCICLOPÈDIA «CATALUNYA»

(FRAOMENTS)

DEL LLIBRE «L'EXPANSIÓ DE CATALUNYA EN EL MEDITERRANI»

PER L. NICOLAU D'OLWER

Aquells homes es llençaren a la lluita per esperit de lucre o de venjança, és cert, però amb l'orgull nacional al cor i als llavis. Per l'Imperi o contra l'Imperi, combatien sempre sota els plècs de la senyera pròpia: per ells, davant dels Quatre Pals de sang, vell senyal dels Berenguers de Barcelona, tot l'Orient tremolava. I darrera els almogàvers hi havia tot un poble que es gloriejava de l'empresa, i uns reis, Jaume II i Frederic III, amb el desig d'aprofitar la guerrerament i diplomàticament.

El subtil espionatge genovès era assabentat, ben segur, dels trucs de Jaume II amb Berenguer d'Entença, i per això el Podestà i els mercaders de Pera sollevaven els grecs contra els catalans, dient que els nostres volien apoderar-se de l'Imperi. Textualment «del fet de Romania, ço és a saber, de conquistar-la», parlaven Jaume II i Frederic III; i aclaria singularment la situació una lletra de Berenguer d'Entença a Jaume II, escrita de Messina estant poc abans d'embarcar-se (29-juny-1304). Veiem en aquesta lletra

Berenguer d'Entença com l'agent polític del comte-rei a l'Imperi bizantí. Ella ens informa que per Ferrer de Torrelles li havia presentat temps enrera uns capítols «sobre el fet de Romania», que ja n'havia rebut la real resposta i que li tramet uns ressenyaments pel seu cunyat l'almirall Roger de Llúria; acaba assegurant a Jaume de complir en tot les seves instruccions.

L'historiador bizantí Pachymeras—donat a conèixer entre nosaltres per Rubió i Lluch—reconta llargament la recíproca malhança d'Andrònic II i Entença, coberta per part del basileu amb tota llei de cerimoniosos i porucs obsequis, dublada per part del català del menyspreu més extraordinari i grogler. Entença no desembarca fins que Andrònic li dona en otatges el seu propi fill, el «despota» Joan; obsequiat per l'emperador amb presents i amb els requisits de la cuina imperial, amenaça molt de temps de no retornar la vaixella, més de trenta peces d'admirable orfèbreria d'or i d'argent, i l'empra pels usos més vils; enlaira a *negadue* o gran almirall, la quarta jerarquia de l'Imperi (Nadal, 1304), es befa de les insignies del càrrec i amb la caputxa del mantell de cerimònia posa aigua de la mar; passen

les seves galeries davant el palau de Blaquernes, sota mateix de les finestres imperials i no permet de saludar el baileys...

Amb raó demanaven els grecs com era possible que l'home qui talment es captien posés les seves forces a servei de Constantinoble. És natural que escoltesin les remors expandides pels genovesos, i creguessin veure l'avançada d'uns nous conqueridors. El pesombre de la quarta croada havia d'obsessionar-los. Qui sap si Entença, contribuint amb les seves impolítiques provocacions a armar el braç dels assassins del cèsar Roger de Flor, no fou l'obstacle més gran a la realització dels plans, que volia servir, del comte-rei Jaume II.

Fig. 30

Bucalitra de Campeny. (Mostra dels gravats del volum *Escultura Catalana contemporània*, per Feliu Elias. *Bucicopèdia «Catalunya»*)

DEL LLIBRE «LES APTITUDS ECONÒMIQUES DELS CATALANS», PER CARLES PI-SUNYER

La forta industrialització de Catalunya i el seu desenvolupament econòmic en el segle XIX, és un fet que apareix com a natural si hom remarca el paral·lisme que es pot establir entre les condicions ambientals del moment i les aptituds dels catalans. Poques èpoques s'hauran presentat, per a les nostres energies productores, tant favorables a l'èxit, com el llarg període en el qual l'evolució social i tècnica portà la concentració industrial, i que malgrat no coincidir-hi exactament, per concisió expositiva, designarem per «segle darrer».

Una sèrie nombrosa de factors, substancials amb les qualitats positives del poble català i que després l'evolució moderna ha anat desvaloritzant, conservaven i engrandien la llar importància. La constància i la fe en el treball era encara fòrment bàsic del resultat obtingut, i la personalitat tenia una valor fonamental. Les empreses, com a pròpies, més reduïdes, podien començar amb iniciatives de curta volada, i anar engrandint-se després per la cocontinuitat en l'obra. Així era causa d'una major permeabilitat entre els estaments, i servia de veritable estímul i exemple la possibilitat de poder ascendir socialment pel propi esforç. En conjunt, la vida econòmica del segle XIX, té un caràcter marcadament individualista; l'èxit i el benestar són el premi d'un treball feixug i de llargs anys de sacrificis i d'estalvi. Era lògic que aquestes condicions d'ambient afavorissin l'aptitud de les aptituds industrials de Catalunya.

Hem blasmat amb excés, i amb

evident injustícia, el segle XIX. Tarats d'una vana pujia de modernitat, hem volgut veure en l'època vuitcentista, totes les lletgeses materials i morals. I s'ha de reconèixer, que salvant certs caires que esmentarem degudament, en conjunt, al menys en ço que es refereix a l'activitat econòmica, se'ns presenta com un segle fort en l'acció i ric d'eficàcia. Si el miratge de les perspectives allunyades no ens enganya, l'època dels nostres avis sembla força més eficient que l'actual. (Es degut, tal com queda exposat, a una coincidència entre les aptituds i l'ambient, per pur atzar històric, sembe que res no hi posem les generacions passades!) O seria, potser, que aquells homes, fossin més centrats en el seu temps que els contemporanis, i van saber adaptar millor les seves aptituds a les exigències socials del moment, i en una forma que perdura encara, quan ja les condicions han variat? Cal un anàlisi detingut per contestar amb encert aquestes preguntes.

DEL LLIBRE «LA Cerdanya»,
PER PAU VILA

Cal recordar que la Cerdanya és una vall que es troba a més de mil metres i que entre els seus pobles n'hi ha que sobrepassen la cota 1500, i que el seu clima, encara que mediterrani, és cru i nivós com el d'una vall alpestre, la qual cosa fa que l'hivern s'hi allargui desmesuradament i que el treball de la terra hi hagi d'ésser fet d'abell a octubre, quedant els homes sense ocupació durant els sis mesos restants. Així en aquest temps la gent menjaria sense treballar, la qual cosa produiria un dèficit en la economia domèstica. Però el cerdà, que com a bon muntanyenc, sap el que costa de suar les caixalades, procura durant aquesta temporada en què no hi ha quasi altra cosa a fer que curar del bestiar, reduir la família fent que els individus aptes i innecessaris emigrin cap a les terres bai-

xes a cercar col·locació per a l'hivernada.

Tant d'una part de la Cerdanya com de l'altra els homes fan cap a les terres baixes de Catalunya, principalment a Barcelona; alguna, però, van al Rosselló.

Quant la seva intenció és de retornar amb el bon temps, durant aquest hivernatge es lloguen per cansaladers, que és ofici de temporalada, o bé s'empleen en altres oficis que es puguin prendre i deixar: paredaires (constructors de murs en pedra seca), carboners (als boscos de les Guilleries i al Montnegre) i vaquers. Al Rosselló hi van a treballar les vinyes. Però l'ofici de cansalader o tocinaire és el que domina, perquè a ciutat com que el fort de la matança coincideix amb l'hivern, els cerdans arriben a temps per llogar-se; a més són preferits perquè s'hi han especialitzat, i no els diu treballar ho-

Fig. 31

L'Anunciació, Escultures de la Catedral de Reims.
(Del Manual *La Escultura en Occidente*, de la «Colección Labor».) — Fot. Giraudon.

res extraordinàries mentre guanyin bons jornals. Ara, el que hi ha és que aquesta emigració temporal es sol tornar definitiva per als fills cabalers, els quals després d'un any d'estar a ciutat, amb llurs estalvis obren botiga pel seu compte. Molts dels tocinaires de Barcelona i dels pobles vells són fills de Cerdanya. Una sola família de Guils de sis fills en té quatre amb tocineria oberta a Barcelona i

Entre els botiguers n'hi ha que han fet negoci i a Marsella les dues o tres camiseria de més renom són de cerdans; una de les més importants drogueries de Barcelona és d'un fill d'Oseja. Dos cosins, fills de Das l'un i d'Alp l'altre, posseeixen un gran magatzem de robes barceloní.

Per això el cerdà no emigra a Amèrica: treballador, llest i estalviador, l'Amèrica la trau aquí.

Fig. 30

Coberta de Pauïtzi de Carro al Calb — París, Museu de Cluny.
(Del Museu Artes industrials, de la «Cobertura Labor».)
Fm. Giraudon.

una filla que ajuda en el negoci a un d'ells, solter.

Els joves que emigren definitivament per fer carrera a ciutat alluegerint així les famílies que gràcies a Déu encara tenen bones fillades, es col·loquen prèterment en els negocis de robes. Altres fan de fondistes i d'adroguers.

DEL LLIBRE «L'ESCLTURA CATALANA CONTEMPORÀNIA» PER FELIU ELIAS

Durant la primera meitat de la centúria també fou important la petita escultura de terra cuita pintada i daurada destinada a ço que els catalans havem anomenat *possebres*: els possebres del temps nadalenc. Aquestes belles i ingénues construccions de caràcter popular que vénen a ésser com una escultura primitivista de paisatges animats, semblen haver nascut a Itàlia, des d'on s'escamparen per les terres catòliques d'Europa. França, Castella, Portugal, però Àustria i d'altres pobles de religió catòlica construïren bells *possebres* de Nadal. No sabem pas que Castella ni cap altre poble de la Península Pirinenca, llevat de Portugal i Catalunya, hagin construït bells i grans possebres de caràcter artístic, sinó possebres excessivament simples i ingenus. Tampoc tenim notícia que França n'hagi construït de memorables. Sembla que en certes regions d'Àustria se'n construïren de molt importants; però allí on foren més luxoses, més artístiques i més atapeïts d'escultura és a Itàlia. D'allà s'encomanaria el costum de fer bells possebres el nostre poble. Del *presepeppio* italià en derivaria pot-

Fig. 53

Mostra dels gravats del «Diccionario Salvat»

ser l'apellació de *pessebre* que adoptà la nostra llengua i també la llengua castellana; aquesta darrera potser lent-la extensiva a tota mena d'estables de grans quadrúpedes; del *presepio* italià deriva també la obra i el mot del *pessebrisme* portuguès.

Aquesta paraula derivada, *pessebrisme*, potser tingui significació només a Catalunya, perquè sembla que només a Catalunya existiren *pessebristes*, ço és: admiradors-concreadors de l'art de ben fer pessebres. A Catalunya els *pessebristes* formen corporació i durant tot l'any curen de tot ço que es refereix a la depuració i extensió d'aquesta tan encandorada art del diorama. No cal pas retreure els diversos caires del *pessebrisme* català, particularment del barceloní, perquè a la memòria de tota la gent de casa nostra està el traït *pessebrista* que, de ben abans de Nadal fins a la Candelera, cada any es promou entre els *pessebristes*, des dels més humils i bàrbars fins als que són orientats

per la ciència *pessebrista* i fainonats per bons escultors del nostre temps o del temps passat. Entre aquests es troben noms famosos com els d'Amadeu, Talarn i altres que anirem veient. Avui en dia les millors figuretes de pessebre no són ja fainonades per escultors de fama, ço que és de doldre, però encara els imatgers s'hi dediquen i arriben a produir belles coses estimables.

Tots sabem també que el *pessebrisme* que durant bona part del segle XIX fou un art burgès més conreat encara que el de teatres de marionetes articulades, havia defallit massa en finir aquella centúria i que anava a malmetre's del tot com l'art de les marionetes, si els *pessebristes* no haguessin cuitat a agrupar-se i a reunir les energies i experiències disperses.

Fig. 54

Mostra dels gravats del «Diccionario Salvat»

ENCICLOPEDIA "COLUMBUS".
Diccionario-Enciclopédico popular ilustrado. Sociedad General de Publicaciones S. A. Madrid-Barcelona, 5. Vols.

Durant molt de temps hem estat esperant una obra com aquesta, un diccionari enciclopèdic popular sense les dificultats d'adquisició de les grans enciclopèdies mundials ni els inconvenients naturals dels petits diccionaris manuals. La *Enciclopedia "Columbus"* ha vingut a omplir un buit existent. Són cinc grans volums curosament redactats i il·lustrats perfumament i bella en totes llurs matèries, i especialment en els articles corresponents a l'història de l'art, que van acompanyats de magnífics gravats al boix. Digne d'elogi és que l'informació sigui tan completa dintre dels límits que imposa l'espai, ja que ciències tan noves com l'Etnografia, el Folklore, l'Antropologia, etc., hi figuren al costat de totes les altres. Entre les biografies hem trobat les dels homes més importants dels nostres dies. Aquesta modernitat avalora la *Enciclopedia "Columbus"*. Mereix encomi la part geogràfica amb mapes clars i precisos, amb les darreres divisions territorials. Els esports hi són àmpliament tractats. Científicament documentada està la il·lustració de l'Història Natural.

Aquesta obra de contingut enciclopèdic, no resulta sols una obra de consulta; és de lectura fàcil i agradable.

La *Enciclopedia "Columbus"* tindrà un vastíssim camp d'acció: es fa indispensable als homes d'estudi, als de negoci, als obrers, a les escoles, a les biblioteques, a la llar familiar, en un mot, a tothom que vulgui tenir a mà un resum dels coneixements humans.

Cal felicitar el cos de redacció dirigit pel professor de l'Universitat de Barcelona Albert del Castillo i la Sociedad General de Publicaciones S. A., que no ha estat vell res perquè aquesta enciclopèdia sortís en forma que pogués competir amb qualsevol d'estrangera de la seva categoria.—J. M.

COLECCIÓN LABOR. — *Biblioteca de Iniciación Cultural.* — Barcelona, Editorial Labor.

No dubtem pas en assenyalat als nostres lectors la publicació dels primers volums d'aquesta Biblioteca, ni en qualificar-la com una de les iniciatives més ben planejades i resoltes del nostre modern món editorial. No es proposa popularitzar la ciència en el sentit pejoratiu que hom podria donar a la frase, sinó donar-ne els fonaments, en cada disciplina, amb segura precisió, al corrent de l'última paraula de les modernes investigacions. No vol ésser una biblioteca de dival·gació, sinó, tal com diu el seu títol, d'iniciacions en la vida de la cultura.

Els seus models semblen ésser les col·leccions internacionalment ben acreditades, de la casa Göschen de Leipzig o les sèries, també prou conegudes, de *Aus Natur und Geisteswelt* (Del món de la naturalesa i de l'esperit) o de la *Jahresmanuschriften* (Biblioteca per a tothom). Però hem de reconèixer que la presentació tipogràfica i les il·lustracions són incomparablement millorades. La qualitat del paper, el format un poc major, la claretat de la lletra i sobretot la perfecció dels fotogravats, tirats molts d'ells esplèndidament sobre paper couché, són altres tants avantatges de la Col·lecció Labor.

Es planeja en les cinc grans seccions següents: I. Ciències filosòfiques i pedagògiques. II. Literatura, lingüística, música i belles arts. III. Història, política, geografia i història de la cultura. IV. Ciències econòmiques i polítiques i jurisprudència. V. Ciències matemàtiques, físico-químiques i naturals. Dins cadascun d'aquests grups, els més competents especialistes han redactat uns llibrets on el desig, mai perdut de vista, de fer-los fàcilment assimilables, no ha sacrificat en cap cas la severa exactitud científica de les conclusions i del mètode.

Fora errat de creure que els editors s'han acontentat fent traduir els originals,

deguts en llur majoria, als noms més prestigiosos de la ciència germànica. Al seu costat trobem obres escrites expressament per figurar dins de la col·lecció, com les del Prof. Moneva, de Saragossa, tan bon amic de les nostres coses, sobre dret hispànic; de González Palencia, el segur investigador de la història musulmana a la Península, o del Prof. Mayer de Munich, sens dubte el millor coneixedor de la història de la nostra pintura. Alguns d'ells constitueixen les primeres temptatives de sistematització d'aspectes interessants de la cultura nostra. Sovint, quan la matèria ho demana, els originals, en ésser traduïts, han estat adaptats a les exigències de l'ambient on estan cridats a circular, i la documentació gràfica ha estat moltes vegades totalment renovada, utilitzant els grans tresors artístics de la Península.

Hauriem volgut, però, que en algun dels volums que hem examinat (per exemple el del Dr. Weise sobre l'escriptura i el llibre), aquesta tasca hagués estat duta a terme d'una manera més orgànica i que en la bibliografia hem hagués tingut compte de l'estat de les modernes investigacions a la Península.

Es ben simpàtica la part que els nostres erudits han tingut en l'elaboració d'aquesta empresa. Com a traductors veiem figurar-hi Joan Crexells i J. Carreras Artau en la secció filosòfica; Carles Riba, Manuel de Montoliu i E. Martínez Ferrando en la de literatura; Robert Gerhard en la de música; Serra Rafols, Lluís Pericot i Rovira Armengol en la d'història; Manuel Raventós tradueix un manual de cooperatives; García Banta, Aranzadi i Fernández Galiano, altres volums de les lliures especialitats. Tots aquests noms, ben coneguts de les nostres estudioses, són garantia de la vàlua de les obres que han portat a l'espanyol i de l'honestetat amb què han realitzat llur tasca.

No dubtem que la nostra joventut uni-

versitària sabrà aprofitar el moderníssim utilatge que li és ofert en els suggestius manualsets de la *Colecció Labor*. — J. C.

ENCICLOPEDIA SOPENA. — *Nuevo Diccionario Ilustrado de la Lengua Española*. 2 tomos. — Barcelona, Ramón Sopena, editor. 250 x 180 mm. V + 1485 pàgs. el primer volum, 1436 pàgs. el segon volum. Relligats en pell.

Ha sigut un encert, entre els molts que la Casa Sopena ha tingut, aquesta edició d'un tipus de diccionari enciclopèdic intermedi entre les grans enciclopèdies, que si bé poden tractar amb relativa extensió matèries especialíssimes exigeixen en canvi, per la seva adquisició, una despesa a la que no totes les fortunes abasten i el petit diccionari que per les seves dimensions massa reduïdes no pot fer altra cosa sinó donar una ràpida definició de cada mot i estudiar d'una mane-

Fig. 35

Mostra dels gravats de l'Enciclopedia Sopena

ra esquemàtica els temes més importants.

La *Enciclopedia Sapena* realitza a compliment l'objecte que els seus editors sens dubte es proposaren. Els dos volums que la componen són, pel seu tamany, fàcilment manejables, i el seu preu la fa assequible al gran públic, a la massa de persones curioses i estudioses que desitgen de poder en un moment donat i sense perdre massa temps formar-se un concepte de qualsevol d'aquelles matèries que cauen fora de llurs coneixements especials.

La *Enciclopedia Sapena* és un diccionari de la llengua espanyola molt complet, ja que conté totes les veus d'aquest idioma sancionades per l'ús i per les autoritats literàries i, de més a més, nombrosíssims americanismes, neologismes, terminologia tècnica, etc. De molta utilitat és la secció de morfologia dels verbs espanyols, on s'insertaren tots els paradigmes de la conjugació d'aquests verbs,

i llur repertori alfabètic amb indicació del model segons el qual es conjuguen.

Els articles enciclopèdics relatius a biografia, bibliografia, geografia, història, arqueologia, etnografia, mitologia, literatura, belles arts, etc... són tots ells, dintre de llur concisió, molt justos i llur extensió es subordina sempre a una norma de proporcions molt intel·ligentment concebuda.

Nombrosos gravats en negre i varies cromotípies il·lustren aquesta Enciclopèdia. Els articles de geografia, tractats amb especial detenció, veten sovint il·lustrats amb mapes en color.

En resum, la *Enciclopedia Sapena* té d'ésser considerada com una Enciclopèdia del tipus mitjà, ni massa prolíxa ni massa abreujada, destinada, com diem al principi, al gran públic de llengua espanyola. I hem de reconèixer que els seus editors s'han manifestat molt conecixedors de les necessitats del públic al qual es dirigeixen. — F. R.

Recomanem les següents llibreries:

LLIBRERIA HERMA <i>C. Prat de la Riba</i> BADALONA	LLIBRERIA NACIONAL I ESTRANGERA SALVADOR TORRELL I EULALIA 8, Raval baix de Jesús -- BRUS
LLIBRERIA VALENTÍ TORRA <i>Pl. de l'Om</i> BARCELONA	LLIBRERIA SALLARÉS <i>Via Massagué, 22 bis</i> BARCELONA
LLIBRERIA H. ARADAL MATARÓ	LLIBRERIA RAMON CAMON <i>Cremat, 22</i> TERRASSA

TALLER D'ENQUADERNACIONS

Dauent, velleus, mostruària i llibres ratllats

J. ANGLADA

Enquadracions editorials :: Costos mecànics

PROVENÇA, 304 (entre P. de Gràcia i Claris) - Tel. 117-G. - BARCELONA

DECIR ENCICLOPEDIA ESPASA

ES DECIR
ÉXITO MUNDIAL

Es la obra culminante de
nuestro siglo; la imprenta
jamás ha dado a luz otra de
tal magnitud, tanto en mé-
rito como en utilidad.

**TOCA A SU PRÓXIMA
TERMINACION
Y CONTENDRÁ**

150 millones de palabras
150 mil ilustraciones.

Con la versión de casi todas las voces en francés, inglés, alemán, italia-
no, portugués, catalán y esperanto.

PUESTA COMPLETAMENTE AL DÍA EN TODAS LAS RAMAS DEL SABER HUMANO

PEDIR DETALLES A

CALPE

BARCELONA

Mallorca, 460-462

Apartado 89

MADRID

Ríos Rosas, núm. 24

Apartado 547

COLECCIÓN LABOR

BIBLIOTECA DE INICIACIÓN CULTURAL

Volúmenes de 150 páginas, profusamente ilustrados y encuadernados en tela
LAS CINCO SECCIONES EN QUE SE AGRUPLAN LOS TOMOS DE ESTA COLECCIÓN

Filosofía
Psicología
Educación

Literatura
Artes plásticas
Música

Historia
Geografía

Derecho
Política
Economía

Ciencias
matemáticas,
físico-químicas
y naturales

VOLUMENES PUBLICADOS

1. Introducción experimental al estudio de la Química.
2. Introducción al estudio de la Botánica.
3. Teoría general del Fénix.
4. Mitología griega y romana.
- 5-9. Introducción al Derecho romano.
7. Economía política.
8. Tendencias políticas en Europa durante el siglo XIX.
9. Historia del Imperio bizantino.
10. Astronomía.
11. Introducción a la Geometría morfoeconómica.
12. La escritura y el libro.
13. Los grandes pensadores (Introducción a la Historia y la Filosofía).
14. Los pensadores impresionistas.
15. Compendio de Historia.
- 16-17. Gramática castellana.
18. Hacienda pública, I: Parte general.
- 19-20. Hacienda pública, II: Parte especial.
21. Cultura del Renacimiento.
22. Geografía física.
- 23-24. Geografía (Estudio de las zonas).
- 25-26. Historia de la Medicina, I.
27. Compendio del Universo, según los grandes filósofos modernos.
28. La poesía heroica.
29. Vida de los héroes, I: Edad Media.
30. Historia de la Literatura Italiana.
31. Antropología.
- 32-33. Zoología invertebrados.
34. Meteorología.
- 35-36. Aritmética y Álgebra.
37. La educación activa.
38. Islamismo.
39. Gramática latina.
40. Kant.
41. Prehistoria, I: Edad de la piedra.
- 42-43. Estilografía (Historia de los estilos escritos).
44. Introducción a la Química general.
45. Trigonometría plana y esférica.
- 46-47. Física teórica, I: Mecánica. Acústica. Luz. Calor.
48. Psicología aplicada.
- 49-50. Historia de la literatura inglesa.
- 51-53. Historia de la Medicina, II: Edad Moderna y Contemporánea.
52. Obstetricia profesional.
- 54-55. Geología, I: Volcanes. Estructura de las montañas. Terremotos de tierra.
56. Historia de la Geografía.
- 57-58. Historia del Derecho romano, I.
59. Geología.
60. Derecho Internacional público.
- 61-63. Historia de las Artes Industriales, I: Antigüedad y Edad Media.
62. El Teatro.
- 64-65. Historia de la Economía, I: Antigüedad y Edad Media.
66. Introducción a la Genia.
67. El movimiento socialista.
68. Historia y análisis españoles.
69. Historia de la España musulmana.
70. Historia de Francia.
71. El Parlamento.
72. Obstetricia de la Edad Media.
- 73-74. La poesía española.
75. La época de los descubrimientos.
76. Cooperativas de consumo.
77. India.
- 78-79. La escritura en Occidente.
80. Prehistoria, II: Edad del bronce.

Vo umen sencillo:
4'50 pesetas.

Concedemos extraordinarias facilidades de suscripción a plazos para su adquisición en su totalidad o en secciones.

Numerosos volúmenes en prensa : Pídanse Catálogo Ilustrado que se envía gratis, a

Editorial Labor, S. A. : Provenza, 88 - BARCELONA